

Javaslatok a Kecskeméti TISZK munkaerő-piaci visszacsatolási rendszerének kiépítésére

*A dokumentum a Bács-kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara valamint az
MKIK GVI Nonprofit Kft. között 2010. szeptember 22-én létrejött szerződés
teljesítése*

Budapest, 2010. november

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan non-profit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

A kutatást a Bács-kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara valamint az MKIK GVI Nonprofit Kft. között 2010. szeptember 22-én létrejött szerződés alapján az MKIK GVI Nonprofit Kft. végezte el.

MKIK GVI – Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

A háttérkutatásokat végezte és a tanulmányt írta:

Fazekas Mihály (msi.fazekas@gmail.com): University of Cambridge, PhD hallgató

Kutatásvezető:

Tóth István János, Ph.D.
(tudományos főmunkatárs, MTA KTI,
ügyvezető igazgató, MKIK GVI)
e-mail: istvan.janos.toth@gvi.hu

A kézirat lezárva: 2010. november 20.

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet
Cím: 1034 Budapest, Bécsi út 120.
Tel: 235-0584
Fax: 235-0713
e-mail: gvi@gvi.hu
internet: <http://www.gvi.hu>

Tartalom

Tartalom	3
Vezetői összefoglaló	4
I. Bevezető	6
Háttér	7
<i>Elvek</i>	7
<i>Munkaerő-piaci folyamatok rövid, elméleti tárgyalása</i>	7
II. Az indikátorok tematikus áttekintése	10
III. Adatbázisok és indikátorok részletes leírása	12
Indikátorok létező adatbázisokból	12
<i>Fejlettséget bemutató indikátorok</i>	12
<i>A munkaerő-piacot leíró indikátorok</i>	13
<i>Keresletet bemutató indikátorok</i>	14
<i>Kínálatot bemutató indikátorok</i>	16
KETISZK saját adatgyűjtés	17
<i>Online kérdőív</i>	17
<i>Végzettek társasága</i>	19
<i>Szakértői vélemények megismerése</i>	20
Az adatbázis kialakítása és elemzése	21
<i>Az adatbázis összeillesztése</i>	21
<i>Az adatbázisok elemzése</i>	22
IV. A három alternatív információs bázis bemutatása	27
Felhasznált irodalom	29
1. Melléklet: az adatfelvétel rövid kérdőíve	30
2. Melléklet: az adatfelvétel hosszú kérdőíve	31
3. Melléklet: A szakértői interjúk vázlatai	44
Interjú vezérfonál munkaerő-piaci szervezetek szakértőinek körében végzendő interjúk lefolytatásához	44
Interjú vezérfonál nagy foglalkoztatók HR munkatársai, vezetői körében végzendő interjúk lefolytatásához	46
Interjú vezérfonál önkormányzati szakértők körében végzendő interjúk lefolytatásához	48
4. Melléklet: A kecskeméti lokális munkaerő piachoz tartozó települések listája	50

Vezetői összefoglaló

1. E tanulmány célja, hogy egy olyan visszacsatolási rendszer kiépítésére tegyen javaslatot, amely segítségével a Kecskeméti TISZK (KETISZK) végzett diákjainak munkaerő-piaci és továbbtanulási teljesítményét és pályáját lehet elemezni. Ez alapján képet lehet kapni arról, hogy a KETISZK-en végzetteket hogyan fogadja egyrészt a munkaerőpiac, milyen eredményeket érnek el a munkaerő-piacon, másrészt milyen továbbtanulási, munkaerő-piaci, illetve szakmaválasztási utakat követnek. Ebből kifolyólag e dokumentum a „KETISZK Stratégiai Konceptió”-hoz szorosan kapcsolódik, azt kiegészíti. Ez lényegében azt jelenti, hogy a Stratégiai Konceptió információs központ kialakítására tett javaslatait pontosítja, fejti ki bővebben, valamint ezekkel kapcsolatban további lehetőségeket vet föl.

2. A javaslatok összeállítása során arra törekedtünk, hogy a KETISZK céljait maximálisan segítő és a lehetőségeit is figyelembe vevő változatokat javasoljunk. Tehát egy (1) szinergikus, (2) nyitott, (3) könnyen használható, és (4) bővíthető adatbázis létrehozására teszünk javaslatot.

3. Mivel a KETISZK diákjainak munkaerő-piaci elhelyezkedésének, illetve továbbtanulásának támogatásához, a fentieknek megfelelően, sokrétű információs bázisra van szükség, ezért az információkat és adatokat 4 egymással összekapcsolható tematikus területre osztottuk:

A fejlettséget bemutató indikátorok a kecskeméti kistérség és a kapcsolódó kistérségek fejlettségét jellemzik alapvető gazdasági, szociális, kulturális, demográfiai, migrációs, és konjunkturális változók mentén. Ezek az indikátorok tehát egyszerre szolgáltatnak információt a munkaerő-piaci keresletről és a kínálatról és az ezeket meghatározó általánosabb tényezőkről.

4. A munkaerő-piacot bemutató indikátorok a kecskeméti kistérség és a kapcsolódó kistérségek munkaerő-piacán kialakult általános munkaerő-piaci helyzetet mutatja be, tehát azokat a jellemzőket, amelyek a kereslet és kínálat találkozása révén határozódnak meg. Ez jelentheti a pályakezdők bérét és a több éves tapasztalattal rendelkező dolgozók bérét is, a munkanélküliséget a szakképző iskolai végzettséggel rendelkezőkön vagy a teljes lakosságon belül. Ezeket a jellemzőket azért kell külön tárgyalni a kereslettől és a kínálattól, mert a kereslet és kínálat találkozásaként állnak elő; például a bérekre, mind a munkavállaló, mind a munkaadó hatással van, jóllehet különböző mértékben.

5. A keresletet bemutató indikátorok a kecskeméti kistérség és a kapcsolódó kistérségek munkaerő-piaci keresletét mutatják be, mind múltbeli adatokon, mind előrejelzéseken keresztül. Ezek az indikátorok a KETISZK végzett diákjai iránti jelenlegi és jövőbeli keresletről adnak meg információkat.

6. A kínálatot bemutató indikátorok a kecskeméti kistérség és a kapcsolódó kistérségek munkaerő-piaci kínálatát mutatják be. Ez legnagyobb részben a KETISZK kínálatát jelenti, mivel az általa oktatott szakmákban döntő részben nincsen alternatív szolgáltató (a piac elemzéséről lásd bővebben a „Stratégiai Konceptió”-ban).

7. A létező adatbázisokban egy sor olyan adat nem található meg, ami direkt relevanciával bír a KETISZK végzettjeinek munkaerő-piaci teljesítményéről és továbbtanulásáról. Ilyen alapvető adat például a KETISZK végzett diákjainak munkához jutása vagy a munkakörük szakmája. Ezek az adatok jelentik a legközvetlenebb visszajelzést a végzett diákok sikerességéről és így

a KETISZK munkájának eredményességéről. Ezen okokból kifolyólag javaslatot teszünk a KETISZK saját adatgyűjtésére is. Ez lehetőséget nyújt arra is, hogy a végzett diákokkal kapcsolatot tartson a KETISZK, a folyamatosan bővülő „végzetek társaságából” egy élő kapcsolathálót építhessen ki. Ebből a KETISZK és a végzetek is kölcsönösen profitálhatnak; például munkalehetőségek, gyakorlati helyek felajánlásával, vagy további szakmai képzésben való részvétellel. A KETISZK saját adatgyűjtésének céljainak megfelelően három fő eszközt javasoljuk: (1) online kérdőív, (2) „végzetek társasága”; és (3) szakértői interjúk.

8. A már kész adatbázisok és a KETISZK saját adatgyűjtésének összekapcsolása révén három javaslat-csomagot fogalmazunk meg. Ezek önmagukban kerek egész adatbázisokat eredményeznek, amelyek lehetővé teszik az értelmes és hasznos elemzések elkészítését. A három javaslat-csomag egymásra épül, tehát a második magában foglalja az elsőt és a harmadik magába foglalja a másodikat.

I. Bevezető

E tanulmány célja, hogy egy olyan visszacsatolási rendszer kiépítésére tegyen javaslatot, amely segítségével a Kecskeméti TISZK (KETISZK) végzett diákjainak munkaerő-piaci és továbbtanulási teljesítményét és pályáját lehet elemezni. Ez alapján képet lehet kapni arról, hogy a KETISZK-en végzetteket hogyan fogadja egyrészt a munkaerőpiac, milyen eredményeket érnek el a munkaerő-piacon, másrészt milyen továbbtanulási, munkaerő-piaci, illetve szakmaválasztási utakat követnek.

Ebből kifolyólag e dokumentum a „KETISZK Stratégiai Koncepció”-hoz szorosan kapcsolódik, azt kiegészíti. Ez lényegében azt jelenti, hogy a Stratégiai Koncepció információs központ kialakítására tett javaslatait pontosítja, fejti ki bővebben, valamint ezekkel kapcsolatban további lehetőségeket vet föl.

A javasolt adatbázis elemzése által szolgáltatott információ legfőbb haszna, hogy nagyban segíti a KETISZK alkalmazkodását a változó környezeti feltételekhez. Egy nagyon fontos jelzőrendszerként szolgál a TISZK piaci helyzetének megerősítésében, az oktatott szakmák szerkezetének és tartalmának kialakításában, tehát a munkaerő-piaci igényekhez való mennyiségi és minőségi alkalmazkodásban.

A KETISZK végzett diákjainak munkaerő-piaci eredményességét valamint továbbtanulási döntését két fő tényező határozza meg, egyrészt a munkaerő-piaci és az intézményi környezet (pl.: oktatásfinanszírozás, továbbtanulási feltételek), másrészt a KETISZK oktatási munkája, mind minőségi (pl.: oktatott tananyag naprakészsége), mind mennyiségi értelemben (pl.: szakmánkénti diák létszámok). E tényezők részletes leírását e kutatási program „KETISZK Stratégiai Koncepciója” című dokumentuma tartalmazza, ezért itt ezekre nem térünk ki részletesen.¹

A tanulmány összeállítása során legfőbb célunk az volt, hogy gyakorlatias, könnyen használható útmutatást szolgáltatassunk a visszacsatolási rendszer kiépítéséhez, amely ugyanakkor több változat, lehetőség megvalósítását is tárgyalja. Az információs bázis tárgyalása során nem csupán a változókat és a beszerzésük módozatait mutatjuk be, hanem a vonatkozó hasznokat, úgy mint elemzési outputok, és költségeket, úgy mint emberi erőforrások, is számba vesszük.

A fenti célok elérése érdekében a továbbiakban felvázoljuk a tanulmány gondolati hátterét, amely a későbbi konkrét javaslatok értelmezését teszi világossá, a létrehozandó adatbázis(ok) szerkezetét tekintjük át, az adatok beszerzésének, elemzésének és értelmezésének kereteit mutatjuk be, valamint a teljes információs rendszer előnyeit, feltételeit, költségeit, és kockázatait vizsgáljuk meg. E javaslat 3 hierarchikusan egymásra épülő verziót részletez, melyeket meg lehet valósítani egymást követő fázisokban annak megfelelően, hogy a rendszer támogatottsága folyamatosan javul.

¹ E tekintetben a dokumentum leginkább releváns szakaszai az II.1.4 a KETISZK bemutatásáról és az II.2.2 a munkaerő-piaci helyzet leírásáról.

Háttér

Elvek

A javaslatok összeállítása során arra törekedtünk, hogy a KETISZK céljait maximálisan segítő és a lehetőségeit is figyelembe vevő változatokat készítsünk. Ebből kifolyólag egy olyan adatbázis összeállítására teszünk javaslatot, amely néhány alapvető általános elvnek eleget tesz. Tehát a kialakítandó adatbázis:

- **Szinergikus:** Az adatok összekapcsolásával többlet érték jön létre az adatok külön-külön vett értékéhez képest. Így olyan összetett képet kaphat a felhasználó, amelyet nem lehet összeállítani az egyesített adatbázis nélkül.
- **Nyitott:** Az adatbázis online felületen elérhető minden olyan felhasználó számára, aki számára ez értékkel bír, és hozzáférési jogokkal rendelkezik.
- **Könnyen használható:** Az adatbázis felhasználóbarát. Tehát a legkevésbé hozzáértő felhasználó számára is világos és egyértelmű az adatbázis kezelésének mikéntje.
- **Bővíthető:** Az adatbázis folyamatosan bővíthető és frissíthető. Tehát a benne megtalálható változókat rendszeresen lehetséges frissebb adatokkal kiegészíteni; valamint további változókat lehetséges hozzáadni a már kialakított adatbázishoz.

Amennyiben a fenti elveket sikerül szem előtt tartani az információs bázis kialakításakor, az összes felhasználó számára kiemelkedő értéket tudunk létrehozni. Ez szükségessé teszi a megfelelő elérési módok kialakítását és a hozzáférés szabályozását. Amennyiben a KETISZK úgy ítéli meg mód nyílhat az információs bázis külső szereplők felé való értékesítésére is (pl.: a KETISZK-be nem tartozó kecskeméti iskolák számára).

Munkaerő-piaci folyamatok rövid, elméleti tárgyalása

Annak érdekében, hogy világosan láthassuk, mik azok a folyamatok, amelyeket az információs bázisnak be kell tudnia mutatnia, két alapvető kérdést kell tisztáznunk:

1. Mi az a döntés pontosan, ami a KETISZK előtt áll a diákjai munkaerő-piaci lehetőségeinek javítása érdekében?
2. Milyen munkaerő-piaci folyamatok vannak hatással e döntésre?

Az első kérdésre lényegesen rövidebb a válasz. A KETISZK a munkaerő-piacra kilépő diákokra két alapvető változón keresztül van hatással:

- A szakmaszerkezet kvantitatív jellemzőinek meghatározása révén. Tehát, hogy szakmánként hány diákot oktat, illetve hány diáknak állít ki bizonyítványt; és
- Az egyes szakmák kvalitatív, minőségi jellemzőinek meghatározása révén. Tehát, hogy az adott szakmában végző diákok milyen mértékben rendelkeznek azokkal a képességekkel és készségekkel, amelyek a sikeres munkakereséshez és munkavégzéshez szükségesek.

A kvantitatív döntés meghozatalához az adott szakmában és adott időpontban a kecskeméti lokális munkaerő-piacon megnyilvánuló munkaerő-keresletet és kínálatot kell ismernie a KETISZK-nek. Ugyanakkor kisebb mértékben, de figyelembe veheti a megye, régiós, és országos folyamatokat is, amennyiben a diákok földrajzi mobilitása ezt szükségessé teszi.

Adott szakmában és adott időszakban a kecskeméti lokális munkaerő-piacon megnyilvánuló munkaerő-piaci kínálat elemeit az 1. ábra mutatja be. A jelenlegi szabályozói környezetben a KETISZK a kínálat szegmensei közül csak az (a) nagyságát képes befolyásolni. Ugyanakkor a KETISZK által nem befolyásolható tényezőkről alapvető fontosságú, hogy információkat szerezzünk, mivel ezek döntően befolyásolják a végzett diákok munkaerő-piaci eredményességét. Például, ha az adott szakmában nem jelentős a munkanélküliség, de magas a várható bevándorlás az ronthatja a végzettek elhelyezkedési esélyeit, a növekvő munkavállalói verseny révén. Vagy, ha az adott szakmából sok jelenlegi munkavállaló lép át egy másik szakmába mondjuk a jobb jövedelmi lehetőségek miatt vagy sokan lépnek ki a szakmából mondjuk nyugdíjazás miatt, az javítja az adott szakmában elhelyezkedni próbáló KETISZK végzettek esélyeit.

A munkaerő-piaci kereslet meghatározásának egyik legnagyobb problémája, hogy a munkaerő-piacon lévő egyének az eredeti szakmájuktól eltérő szakmában is szerezhetnek tapasztalatot és így az adott szakma kínálatának részét képezik annak ellenére, hogy nem rendelkeznek az adott képzéssel (CEDEFOP, 2010).

1. ábra. Egy adott lokális munkaerő-piacon, adott szakmában és adott időszakban fellépő kínálat elemei

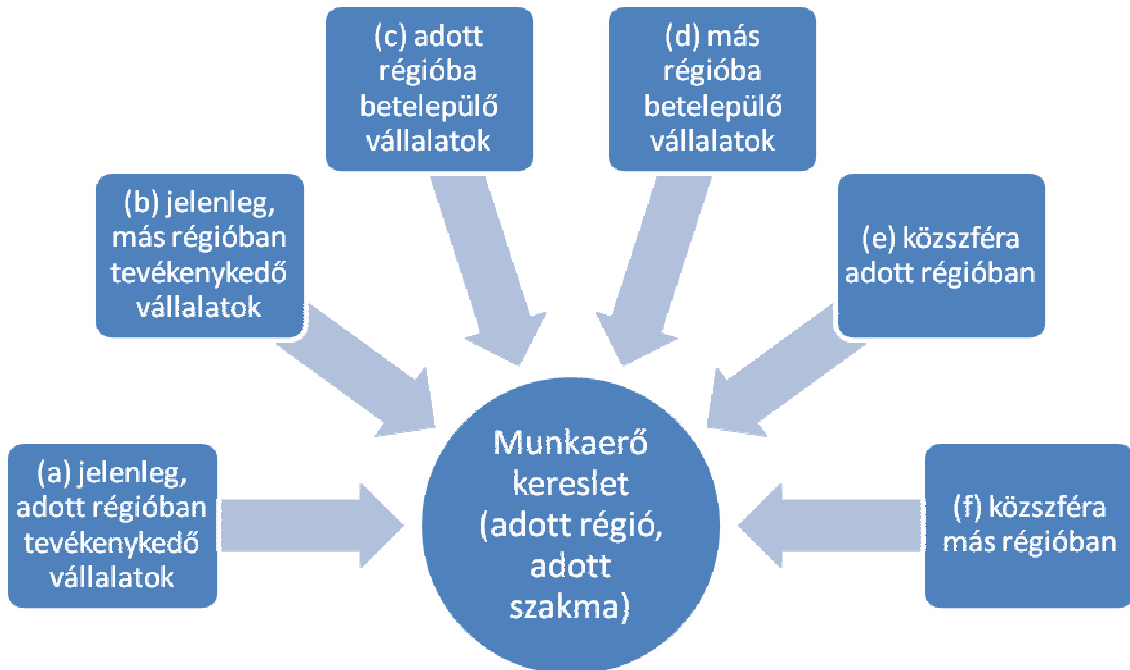

Hasonlóképpen az adott szakmában és adott időben a kecskeméti lokális munkaerő-piacon fellépő kereslet elemeinek ismerete is kulcsfontosságú. A keresletnek 6 fő tényezőjéről szokás beszélni (Tóth-Fazekas, 2008) (2. ábra). Az adott szakmában és adott időszakban a kecskeméti lokális munkaerő-piacon megnyilvánuló kereslet egyrészt a versenyszféra másrészt a közszféra keresletéből áll össze. Ezen túl mind a versenyszféra, mind a közszféra esetében szerepet játszhat a munkavállalók más régiókból való vonzása, tehát nem elégséges csupán a kecskeméti kistérség és a kapcsolódó szomszédos kistérségek munkaerő-keresletét vizsgálni.

Ugyanakkor e 6 tényező közül nem mindegyikről állnak rendelkezésre megfelelő adatok, akár a múltra vonatkozóan, akár előrejelzések formájában. Különösen problémás a lokális munkaerő-piacra újonnan beköltöző vállalatok keresletének meghatározása, mivel ez nem ismert előzetesen néhány kivételtől eltekintve, tehát a szakiskolai képzésszerkezet meghatározásához nem vehető figyelembe. Hasonlóan problémás a közszféra keresletének

pontos meghatározása, mivel a közsféra intézményei jellemzően nagyobb kormányzati programokra reagálnak (pl.: a bürokrácia leépítése), melyek nem jelezhetőek előre pontosan. Fontos hangsúlyozni, hogy nem e tényezők által mozgatott létszám, hanem a beáramlások és a kiáramlások egyenlege és ezen egyenlegek változása a mérvadó a várható kínálat és kereslet eltérésének meghatározásában.

2. ábra. Egy adott lokális munkaerő-piacon, adott időszakban és adott szakmában megnyilvánuló keresletet lehetséges forrásai

Megjegyzés: ezen az ábrán a régió kifejezés bármely kisebb földrajzi egységet jelöl, nem a szokásos magyarországi régiók valamelyikét.

Ugyanakkor a kvantitatív kérdéseken túl hasonlóan meghatározó szerepet játszanak a kvalitatív, minőségi kérdések. Számos szakma tartalma, illetve a szakmához tartozó munkakörök betöltéséhez szükséges készségek és képességek jellege gyorsan változik; akár néhány éven belül is alapvetően átalakulhat. Ez ahhoz a jelenséghez vezethet, hogy az adott szakmában gondot jelent a végzett diákoknak az elhelyezkedés annak ellenére, hogy jelentős a betöltetlen álláshelyek száma. Ebben az esetben a végzetek ismeretei nem felelnek meg a munkakör betöltéséhez szükséges minimum-követelményeknek (természetesen az is előfordulhat, hogy a kínált bérek túl alacsonyak, ezért a pályakezdők nem akarnak a saját szakmájukban elhelyezkedni).

II. Az indikátorok tematikus áttekintése

Mivel a KETISZK diákjainak munkaerő-piaci elhelyezkedésének, illetve továbbtanulásának támogatásához, a fentieknek megfelelően, sokrétű információs bázisra van szükség, ezért az információkat és adatokat 4 egymással összekapcsolható tematikus területre osztottuk. E területek:

1. Fejlettséget bemutató indikátorok,
2. Munkaerő-piacot bemutató indikátorok,
3. Keresletet bemutató indikátorok, és
4. Kínálatot bemutató indikátorok.

A **fejlettséget bemutató indikátorok** a kecskeméti kistérség és a kapcsolódó kistérségek fejlettségét jellemzik alapvető gazdasági, szociális, kulturális, demográfiai, migrációs, és konjunkturális változók mentén. Ezek az indikátorok tehát egyszerre szolgáltatnak információt a munkaerő-piaci keresletről és a kínálatról és az ezeket meghatározó általánosabb tényezőkről.

A térség fejlettségét azért alapvető fontosságú pontosan megérteni, mert a jelenlegi fejlettség meghatározza az elkövetkező évek fejlődési pályáját és munkaerő-piaci folyamatait. Például, a nagyszámú, nyugdíjkorhatárhoz közel lévő lakos arra enged következtetni, hogy jelentős létszámú munkavállalóra lesz szükség a munkaerő-piacon a kilépők pótlásához, továbbá, hogy jelentős lesz a kereslet ápoló, gondozó szakmák iránt. Vagy például egy gazdag térség, amelyik jelentős növekedési potenciállal bír nagy valószínűséggel jelentős mennyiségű szolgáltatási munkahelyet fog teremteni a lakosok növekvő vásárlóereje és így növekvő kereslete miatt.

A **munkaerő-piacot bemutató indikátorok** a kecskeméti kistérség és a kapcsolódó kistérségek munkaerő-piacán kialakult általános munkaerő-piaci helyzetet mutatja be, tehát azokat a jellemzőket, amelyek a kereslet és kínálat találkozása révén határozódnak meg. Ez jelentheti a pályakezdekők bérét és a több éves tapasztalattal rendelkező dolgozók bérét is, a munkanélküliséget a szakképző iskolai végzettséggel rendelkezőkön vagy a teljes lakosságon belül. Ezeket a jellemzőket azért kell külön tárgyalni a kereslettől és a kínálattól, mert a kereslet és kínálat találkozásaként állnak elő; például a bérekre, mind a munkavállaló, mind a munkaadó hatással van, jóllehet különböző mértékben.

A munkanélküliséget azért érdemes bemutatni, mert az egy általános képet ad a helyi munkaerő-piac állapotáról. A béradatokat azért fontos megismerni, mert a bérek jelentik az egyik legfontosabb motivációt az adott szakmában dolgozók számára. Tehát, ha például a bérek lényegesen alacsonyabbak egy szakmában, mint egy másikban, amelyet speciális képzettség nélkül is el lehet végezni, akkor lehet rá számítani, hogy sok végzett el fogja hagyni az adott szakmát és más szakmában, illetve munkakörben helyezkedik el.

A **keresletet bemutató indikátorok** a kecskeméti kistérség és a kapcsolódó kistérségek munkaerő-piaci keresletét mutatják be, mind múltbeli adatokon, mind előrejelzéseken keresztül. Ezek az indikátorok a KETISZK végzett diákjai iránti jelenlegi és jövőbeli keresletről adnak meg információkat.

A kereslet ismerete alapvető fontosságú, mert ez az egyik legjelentősebb meghatározója a KETISZK végzettjeinek munkaerő-piaci sikerességének. Amennyiben nincs elegendő kereslet a lokális munkaerő piacon az adott évben végző diákok felszívásához nem valószínű, hogy a diákoknak sikerül a szakmájukban munkát találniuk. Ez ahhoz vezethet, hogy elhagyják a szakmájukat vagy, hogy más térségbe vagy régióba vándorolnak. Ugyanakkor, nagy mennyiségű kereslet még önmagában nem garantálja a végzetek sikeres elhelyezkedését, mivel más forrásokból is betölthetők az üres álláshelyek (lásd 1. ábra), valamint a végzetek tudásának elégtelensége is akadályozhatja az álláshelyek betöltését.

A **kínálatot bemutató indikátorok** a kecskeméti kistérség és a kapcsolódó kistérségek munkaerő-piaci kínálatát mutatják be. Ez legnagyobb részben a KETISZK kínálatát jelenti, mivel az általa oktatott szakmákban döntő részben nincsen alternatív szolgáltató (a piac elemzéséről lásd bővebben a „Stratégiai Koncepció”-ban).

Ahhoz, hogy a kereslet és kínálat illeszkedését meg lehessen pontosan vizsgálni és a megfelelő következtetéseket levonni a várható KETISZK kínálatot, azaz a KETISZK-ben végző diákok várható szakmánkénti számát ismerni kell. Hasonlóképpen fontos a korábbi évek adatait ismerni, az alapvető diáklétszám trendek, földrajzi mobilitás, szakmaelhagyás megértéséhez. Továbbá, kulcsfontosságú információ a diákok lemorzsolódásának alakulása, akár az iskola elhagyását, év ismétlését, avagy más szakmára való átjelentkezést tekintve. Ez által a szakmánkénti bemeneti diáklétszámból lehet következtetni a várható szakmánkénti végzett diáklétszámra.

III. Adatbázisok és indikátorok részletes leírása

Ebben a fejezetben részletesen áttekintjük az összes lehetséges indikátort, amely valamilyen módon a KETISZK működéséről ad lényeges információt. Tehát a teljes repertoárt bemutatjuk ebben a fejezetben, mely könnyen lehet, hogy tartalmaz olyan elemeket is, melyek túl költségesek és ezért nem valósíthatók meg rövidtávon. Éppen ezért a következő fejezet az itt bemutatott lehetséges elemeket rendezi elkülönült javaslat csomagokba, hogy a megvalósítást és e javaslatokról való szakmai döntéshozatalt segítse.

Az indikátorok részletes tárgyalása során négy különböző típusú indikátort fogunk áttekinteni, melyek beszerzése eltérő erőforrásokat igényel. Ezek:

1. Nyilvános adatok, melyek ingyenesen beszerezhetők az internetről vagy az adatszolgáltató intézménytől.
2. Nyilvános adatok, melyek megvásárolhatók az adatot szolgáltató intézménytől.
3. KETISZK saját adatai, melyekkel már eleve rendelkezik, vagy melyeket az iskolától tud megszerezni.
4. KETISZK saját adatgyűjtése, amely a végzett diákok követéses vizsgálatát és szakértők megkérdezését jelent.

Az indikátorok tárgyalása során az első hármat együttesen fogjuk tárgyalni, mivel ezek mindegyike már létező adatbázisokban található, melyeket csupán össze kell illeszteni. Ezzel szemben a negyedik indikátorfajta saját adatgyűjtést igényel, ami alapvetően eltérő jellegű feladatot takar.

Az egyes indikátorok tárgyalása során azonos struktúrát fogunk követni annak érdekében, hogy a lehető legegyszerűbben értelmezhető legyen a tanulmány mondanivalója. E struktúra elemei:

1. Az indikátor tömör leírása;
2. Az adatforrás megnevezése, leírása;
3. Az adatok elérési módja és beszerzésének költségei (pl.: idő, pénz, szükséges készségek); és
4. Adat-frissítés gyakorisága.

Indikátorok létező adatbázisokból

Az alábbiakban részletesen áttekintjük a négy tematikus területhez tartozó indikátorokat. Az egyes indikátorok részleteit tömör táblázatokban foglaljuk össze a jobb áttekinthetőség kedvéért.

Fejlettséget bemutató indikátorok

A fejlettséget bemutató indikátorok mind online elérhető és ingyenesen letölthető adatbázisokból származnak. Ezek az adatok jellemzően évenként frissülnek és hosszabb idősorok - több éven keresztül - rendelkezésre állnak. Lehetséges a kecskeméti és a kapcsolódó kistérségek országos átlaggal vagy más kistérségekkel való összehasonlítása is.

Az indikátorokat az 1. táblázat tárgyalja részletesen.

1. táblázat. A kistérségek fejlettségét bemutató indikátorok

Indikátor név	Indikátor definíció	Adatforrás	Adatok elérési módja	Adatfrissítés gyakorisága
Természetes szaporulat	Élveszületések és halandóságok különbségének ezer lakosra vetített száma	www.eroforras.terkep.hu	Online, ingyenes, elérési út: társadalmi jelzőszámok demográfia →	Évenként
Vándorlási egyenleg	Az oda- és elvándorlások különbségének 100 lakosra vetített száma	www.eroforras.terkep.hu	Online, ingyenes, elérési út: társadalmi jelzőszámok demográfia →	Évenként
Teljes függőségi ráta	A 0-17 évesek és a 60 év felettek száma a 18-59 évesek arányában	www.eroforras.terkep.hu	Online, ingyenes, elérési út: társadalmi jelzőszámok demográfia →	Évenként
Általános iskolát végzettek aránya	A legalább általános iskola 8. osztályt végzettek aránya a 15 évesnél idősebbek között	www.eroforras.terkep.hu	Online, ingyenes, elérési út: társadalmi jelzőszámok iskolázottság →	Évenként
Bűncselekmények sűrűsége	Ismerté vált közbiztonsági bűncselekmények 1000 lakosra jutó aránya	www.eroforras.terkep.hu	Online, ingyenes, elérési út: társadalmi jelzőszámok → bűnözés	Évenként
Köz-csatorna hálózatba bekapcsolt lakások aránya	Köz-csatorna hálózatba bekapcsolt lakások aránya a teljes lakásállományon belül	www.eroforras.terkep.hu	Online, ingyenes, elérési út: elérhetőség infrastruktúra lakásállomány →	Évenként
Egy lakosra jutó jövedelem	Egy állandó lakosra jutó személyi jövedelemadó-alap	www.eroforras.terkep.hu	Online, ingyenes, elérési út: munkaerőpiac és gazdaság → adók, adózók	Évenként

A fenti adatokat éves bontásban, kistérségenként lehetséges letölteni a www.eroforrasterkep.hu weboldalról. Regisztráció ingyenes, de feltétele az adatok elérésének.

A munkaerő-piacot leíró indikátorok

A lokális munkaerő-piacot kistérségi szinten leíró indikátorok mind online elérhető és ingyenesen letölthető adatbázisokból származnak. Ezek az adatok jellemzően havonta vagy évenként frissülnek és hosszabb idősorok - több éven keresztül - rendelkezésre állnak. Lehetséges a kecskeméti és a kapcsolódó kistérségek országos átlaggal vagy más kistérségekkel való összehasonlítása is. A lokális munkaerő-piac települési szintű definícióját a 4. Melléklet tartalmazza. Ennek meghatározásához azt vettük alapul, hogy Kecskemét elérhető legyen tömegközlekedéssel 1 órán belül és lehessen reggel és este is, tehát munka előtt és munka után, közlekedni az adott település és Kecskemét között.

Az indikátorokat az 2. táblázat tárgyalja részletesen.

2. táblázat. A kistérségek munkaerő-piacát leíró indikátorok

Indikátor név	Indikátor definíció	Adatforrás	Adatok elérési módja	Adatfrissítés gyakorisága
Munkanélküliségi ráta	Regisztrált munkanélküliek 18-59 közötti népességen belüli aránya	http://kisterseg.afsz.hu/index.php?static=kister&lang=hungarian	Online, ingyenes, elérési út: Területenkénti idősorok → Havi adatok → Havi KSH kistérségi adatok	Havonta
Regisztrált munkanélküliek száma és végzettsége	Regisztrált munkanélküliek száma és végzettsége Kecskemét munkaerő-piaci körzetben és Bács-Kiskun megyében 1991. januártól 2010. októberig	Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központ	Telefonos elérés	
Szaktanácsadói munkanélküliség arány	Szaktanácsadói végzettségű regisztrált munkanélküliek aránya az összes regisztrált munkanélkülire	www.eroforras.terkep.hu	Online, ingyenes, elérési út: munkaerőpiac és gazdaság → munkanélküliség	Évenként
Szakiskolai munkanélküliség arány	Szakiskolai végzettségű regisztrált munkanélküliek aránya az összes regisztrált munkanélkülire	www.eroforras.terkep.hu	Online, ingyenes, elérési út: munkaerőpiac és gazdaság → munkanélküliség	Évenként
Pályakezdő munkanélküliség arány	Pályakezdő regisztrált munkanélküliek aránya az összes regisztrált munkanélkülire	www.eroforras.terkep.hu	Online, ingyenes, elérési út: munkaerőpiac és gazdaság → munkanélküliség	Évenként
Foglalkoztatási ráta	Foglalkoztatottak 18-59 éves népességen belüli aránya	http://kisterseg.afsz.hu/index.php?static=kister&lang=hungarian	Online, ingyenes, elérési út: Területenkénti idősorok → Havi adatok → Havi KSH kistérségi adatok	Havonta
Szakmai oklevelek foglalkoztatási rátája	Középiskolai végzettség nélküli, szakmai oklevelű foglalkoztatottak aránya	www.eroforras.terkep.hu	Online, ingyenes, elérési út: munkaerőpiac és gazdaság → foglalkoztatottság	Évenként
Munkavállalói bérek	Kistérségenként és szakmánként	Neumann Kft	Bértarifa adatok telefonos elkérése, releváns átlagok kiszámítása	Évenként

A fenti adatokat havi vagy éves bontásban, kistérségenként lehetséges letölteni a www.eroforrasterkep.hu weboldalról vagy az Állami Foglalkoztatási Szolgálat (ÁFSz) oldaláról.

Keresletet bemutató indikátorok

A lokális munkaerő-piacot kistérségi és megyei szinten leíró indikátorok aggregált, országos formában érhetők el online és ingyenesen. A részletesebb, megyei bontású adatokat éppen ezért az adatbázisokat birtokló intézményektől lehet beszerezni (GVI és ÁFSz). A részletesebb bontású adatok azért elengedhetetlenek, mert az országos vagy regionális adatokból nem

lehet releváns következtetéseket levonni a lokális munkaerő-piac folyamataira vonatkozóan. Az adatok jellemzően havonta, negyedévenként vagy évenként frissülnek és hosszabb idősorok - több éven keresztül - rendelkezésre állnak.

Az indikátorokat az 3. táblázat tárgyalja részletesen.

3. táblázat. A kistérség és a megye munkaerő-piaci keresletét leíró indikátorok

Indikátor név	Indikátor definíció	Adatforrás	Adatok elérési módja	Adatfrissítés gyakorisága
Várható munkaerő kereslet	Versenyszféra vállalatainak várható létszámváltozása a következő 6 hónapban, Bács-Kiskun megyében	www.gvi.hu	Megyei bontású adatokat a GVI-től megkeresés útján beszerezni	Negyedévenként
Várható munkaerő kereslet szakmánként	3-4 éves időtávon a várható szakmánkénti kereslet, Bács-Kiskun megyében, fő, OKJ szerint	www.gvi.hu	Megyei bontású adatokat a GVI-től megkeresés útján beszerezni	Évenként
Várható munkaerő kereslet szakmánként	12 hónapos időtávon a várható szakmánkénti kereslet, Bács-Kiskun megyében, fő, OKJ szerint	www.gvi.hu	Megyei bontású adatokat a GVI-től megkeresés útján beszerezni	Évenként
Várható létszám növekedés illetve csökkenés	A naptári évben várható szakmánkénti létszámnövekedés, illetve csökkenés, fő, Bács-Kiskun megye, FEOR szerint	www.afsz.hu	Megyei bontású adatokat az ÁFSz-től megkeresés útján beszerezni	Évenként
Pályakezdők várható foglalkoztatása	A naptári évben várható szakmánkénti pályakezdő felvétel, fő, Bács-Kiskun megye, FEOR szerint	www.afsz.hu	Megyei bontású adatokat az ÁFSz-től megkeresés útján beszerezni	Évenként
Pályakezdők foglalkoztatása	A naptári évben szakmánkénti pályakezdő foglalkoztatás, fő, Bács-Kiskun megye, FEOR szerint	www.afsz.hu	Megyei bontású adatokat az ÁFSz-től megkeresés útján beszerezni	Évenként
Várható tanuló szerződés foglalkoztatás	A naptári évben várható szakmánkénti tanuló szerződéses felvétel, fő, Bács-Kiskun megye, FEOR szerint	www.afsz.hu	Megyei bontású adatokat az ÁFSz-től megkeresés útján beszerezni	Évenként
Legnagyobb cégek listája	Legnagyobb foglalkoztatók listája, amelyből meghatározható hol lehetne a tanuló szerződéses képzést továbbfejleszteni	http://darmk.afsz.hu/engine.aspx?page=darmk_statisztika	Rövidtávú munkaerő-piaci prognózis elnevezésű tanulmány beszerzése	Évenként
Betöltetlen üres álláshelyek adatait munkakörönként	2000-2008	http://www.bacs-smmk.hu/index.php?option=com_bkmmk_mpinfo&Itemid=28	Online letölthető	Havi
	2009-	Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központ	Telefonos elérés, egyeztetni osztályvezetővel: DarMK Elemzési Osztály	Havi

Kínálatot bemutató indikátorok

A lokális munkaerő-piacon jelentkező kínálat legnagyobb részét a KETISZK végzettjei adják a releváns szakmákban. Ezért a legfontosabb adatforrás a KETISZK saját adatbázisa. Ezt az adatbázist legalább évente, de ideális esetben félévente kell frissíteni. Az indikátorokat az 4. táblázat3. táblázat tárgyalja részletesen.

4. táblázat. A kistérség és a megye munkaerő-piaci kínálatát leíró indikátorok

Indikátor név	Indikátor definíció	Adatforrás	Adatok elérési módja	Adatfrissítés gyakorisága
BKMIK-hoz tartozó tanuló szerződések száma	Tanuló szerződéssel foglalkoztatott diákok létszáma szakmánként és évfolyamonként	BKMIK, illetve www.isziir.hu	BKMIK-tól elkérni	Évenként
Diákok létszáma	Diákok létszáma szakmánként és évfolyamonként, mind év elején, mind év végén	KETISZK	Saját adatgyűjtés	Félévenként
Diákok létszáma környező kistérségek iskoláiban	Diákok létszáma szakmánként és évfolyamonként	http://www.oh.gov.hu/	Oktatási Hivatal vagy BKMIK megkeresése	Évenként
RFKB döntések	A Regionális Képzési és Fejlesztési Bizottság vonatkozó döntései, Iskolánként és képzésenként	www.oh.gov.hu	RFKB honlapjáról letölthető	Évenként
Pályakezdők tudásával munkaadói elégedettség	Egyes készség csoportokkal (pl.: nyelvtudás) való munkaadói elégedettség, adott szakmában pályakezdők esetében, Bács-Kiskun megye	www.gvi.hu	Megyei bontású adatokat a GVI-től megkeresés útján beszerezni	Évenként
Aktív munkaerő-piaci programok outputja szakmánként és megyénként	ÁFSZ Dél-Alföldi Régiós központja	http://darmk.afsz.hu/Engine.aspx	Online adatletöltés	Évenként

A KETISZK saját adatbázis ugyanakkor nem csak a diáklétszámokat tartalmazhatja, hanem egy sor más adatot is, mely a KETISZK saját adatgyűjtését támogatják. Ezek az adatok a végzett diák

- neve, életkora, neme,
- elérhetőségei, úgy mint telefonszám, email-cím,
- KETISZK-en végzett szakma és további képesítések,
- tanulmányi eredmény és előmenetel (elvégzett modulok),
- végzés éve,
- KETISZK-be való felvételt megelőző iskolai eredmények (legfőképpen általános iskolai osztályzatok), és
- lakcím és szülők lakcíme.

KETISZK saját adatgyűjtés

A létező adatbázisokban egy sor olyan adat nem található meg, ami direkt relevanciával bír a KETISZK végzettjeinek munkaerő-piaci teljesítményéről és továbbtanulásáról. Ilyen alapvető adat például a KETISZK végzett diákjainak munkához jutása vagy a munkakörük szakmája. Ezek az adatok jelentik a legközvetlenebb visszajelzést a végzett diákok sikerességéről és így a KETISZK munkájának eredményességéről. Továbbá, a KETISZK saját adatgyűjtése lehetőséget nyújt arra is, hogy a végzett diákokkal kapcsolatot tartson, a folyamatosan bővülő „végzetek társaságából” egy élő kapcsolathálót építhessen ki. Ebből a KETISZK és a végzetek is kölcsönösen profitálhatnak; például munkalehetőségek, gyakorlati helyek felajánlásával, vagy további szakmai képzésben való részvétellel.

E két alapvető célnak megfelelően három fő eszköze lehetséges a KETISZK saját adatgyűjtésének:

1. online kérdőív;
2. „végzetek társasága”; és
3. szakértői interjúk.

Online kérdőív

Az online kérdőív a legegyszerűbb és legolcsóbb módja annak, hogy megbízható adatokat gyűjtsön a KETISZK a végzett diákjai

- háttéréről (pl.: lakóhely, családi háttér)
- munkaerő-piaci történetéről (pl.: munkanélküliség, munkahely vállalata, a munkahely szakmája);
- tanulmányi történetéről (pl.: továbbtanult-e a diák felsőoktatásban vagy felsőfokú szakképzésben);
- aspirációiról; és
- a KETISZK-ről kialakított véleményéről.

Ezen információk birtokában a KETISZK pontos képet kaphat az egyes végzett évfolyamok erősségeiről és gyengéiről és így a saját oktatási teljesítményéről is. Több év adatbázisának összegyűjtésével egyre nagyobb értéke lesz az adatbázisnak, mivel trendeket, évek közötti eltéréseket is lehetséges lesz elemezni.

Javaslatunk szerint két lehetséges verzióját érdemes megvalósítani az online kérdőívnek:

1. Rövid online kérdőív, és
2. Hosszú online kérdőív.

A **rövid kérdőív** (lásd 1. melléklet) csupán a legfontosabb adatokat gyűjtené össze a végzettekről. Ezek a munkaerő-piaci eredmények alapvető indikátorait és továbbtanulási történetet, ha továbbtanult a végzett diák, jelentik. Ez a kérdőív kevesebb, mint 5 perc alatt megválaszolható, így a diákok válaszolási aránya is valószínűleg magas lesz.

A **hosszú kérdőív** (lásd 2. melléklet) ezzel szemben a releváns információk lényegesen tágabb körét öleli fel. A fenti 5 témakör mindegyikében számos kérdéssel térképezi fel a végzett diákok helyzetét és véleményét. Ennek legnagyobb előnye, hogy a KETISZK részletes és megbízható információkhoz jut nem csupán a végzetek munkaerő-piaci és tanulmányi pályájáról, hanem a háttérükről, aspirációikról és a KETISZK-ről kialakított véleményükről. Ez

többek között, támogatni tudja a KETISZK egyéb tevékenységeit is, úgy mint végzetek társaságának szervezése.

Az online kérdőívet email-en küldik ki a végzett diákoknak. A végzett diákok követéses vizsgálatainál gyakori probléma, hogy egyes végzetek nem válaszolnak a kiküldött online kérdőívre, vagy nem lehetséges azt elküldeni nekik, mert nem adtak meg elérhetőséget, illetve nem jelezték az elérhetőségük változását. E problémák figyelmen kívül hagyása sok végzett véleményét kihagyhatja az adatbázisból a válaszadás hiánya miatt. Mivel ez torzítja az adatbázist, ezért kívánatos növelni a válaszolási hajlandóságot és elősegíteni a válaszolók minél teljesebb mintájának kialakítását. A válaszolási hajlandóságot azzal lehet javítani, többek között, ha

1. emlékeztető emailt küld ki a KETISZK a nem válaszoló végzeteknek vagy,
2. telefonon felkeresi a nem válaszolókat.

A válaszolók mintáját érdemes a lehető legtágabbnak megőrizni, aminek alapvető feltétele, hogy rendszeresen frissítik a végzetek elérhetőségi adatait annak érdekében, hogy minden végzett elérhető legyen az online lekérdezési eszközzel. Ezt azáltal lehet elérni, többek között,

1. minden végzethez több elérhetőségi utat is rögzít a KETISZK (pl.: telefon, első email, második email, iwiw csoport), valamint
2. a nem elérhető végzettet ismerősein keresztül is megpróbálja a KETISZK elérni.

A végzetek online kérdőíves lekérdezése a lehető legkisebb költségigényű megoldás a szükséges adatok beszerzésére. Ez azáltal érhető el, hogy a kérdőívek lekérdezése, az adatok aggregálása és rögzítése online, elektronikus módon történik, tehát a rendszer létrehozásán túl szinte alig van vele költség. A rendszer kialakításának egyszeri költségei a

- kérdőív megalkotása,
- informatikai háttér kialakítása, és
- a végzett diákok email címlistájának létrehozása.

Az informatikai háttér kialakításához szükséges egy online felület létrehozása, valamint az adatokat automatikusan tároló és formázó szoftver kifejlesztése (ehhez meglévő sablonokat fel lehet használni). A végzett diákok email listájának kialakítása minimális költségek mellett megoldható abban az esetben, ha a diákok végzésének részeként az iskolák rögzítik az elérhetőségi adatokat is.

Az egyszeri költségek mellett csekély folyamatos költségek is fellépnek. Ezek lényegében

- az emailok kiküldése az online kérdőív linkjével, valamint
- az bejövő adatok ellenőrzése, tisztítása.

Az emailok kiküldése néhány órányi munkát vesz csupán igénybe amennyiben a végzett diákok email listája megfelelően rögzítve van. A bejövő adatok tisztítása, ellenőrzése azért fontos, mert nem kerülhető el, hogy néhány válasz nem lesz értelmes vagy a szoftver kisebb hibákat vét. Ezeket egyrészt folyamatosan lehet javítani, másrészt egy rutinos szakember 1-2 napi munkával el tudja végezni a szükséges korrekciókat

A fenti szükséges költségeken túl további kívánatos, de nem szükséges tevékenységek is támogathatják az online kérdőíves adatgyűjtést úgy mint a válaszolás támogatása és a válaszolók mintájának frissítése (ezekről lásd fentebb). Mindkét tevékenység némely erőforrásigénnyel jár. Az emlékeztető email kiküldése az első email kiküldéséhez hasonlóan csupán néhány órányi munkát igényel. A nem válaszoló végzetek telefonon való felkeresése

lényegesen költségesebb. Ez egyrészt a telefonszámlát jelenti, másrészt a telefonos interjú előkészítésének (5-10 percnyi munka) és megvalósításának költségeit (20-30 percnyi munka). A telefonos felkeresés ebben az esetben a kérdőív teljes lekérdezését jelenti, ami időigényes és ezért költséges folyamat.

Válaszolók mintájának fenntartása a végzetekhez vezető több elérési út lejegyzése révén nem jár plusz költségekkel, hiszen, amikor a végzett email címét rögzíti a KETISZK, akkor egyben egy másodlagos email cím és mobiltelefon szám is rögzíthető. Ugyanakkor a nem elérhető végzetek (pl.: lecserélték az email címüket) felkutatása erőforrás igényes lehet. Amennyiben ez csupán egy további email kiküldésével vagy a végzett felhívásával jár, a költségek relatíve alacsonyak lehetnek. Amennyiben ezek a stratégiák nem járnak sikerrel, az adott végzett osztálytársainak a felkeresése lehet kívánatos, ami feltehetően erőforrás-igényesebb folyamat, mert több végzettet is fel kell hívni mire a megfelelő elérhetőséget be tudják szerezni. Amennyiben a végzetek kérdőíve kérdez legközelebbi barátok neveit is, ez a folyamat javítható, mert a legközelebbi barátok feltehetően tudni fogják az adott végzett elérhetőségét.

Végzetek társasága

A végzetek társaságának vagy más néven alumni kapcsolatok kiépítésének nem csupán az a célja, hogy a KETISZK jobban megismerhesse a végzettjeit és azok életpályáját hanem, hogy a végzetek is megismerhessék a KETISZK-ben zajló legfrissebb eseményeket és, hogy egymással is erősebb kapcsolatokat építhessenek ki. Tehát, mind a végzetek, mind a KETISZK profitálhat az erősebb kapcsolatokból.

A végzetekkel való interaktív kapcsolattartás négy módját vizsgáljuk meg:

1. Levelező-lista kialakítása és hírlevél kiküldése,
2. Statikus honlap létrehozása, mely híreket, információkat közöl a végzetek számára kialakított formában
3. Interaktív online felület kialakítása, és
4. Események, illetve találkozók szervezése.

A levelező lista és hírlevél kiküldése nem szükségszerű jelentős kezdeti befektetést, mert a végzetek email címét egyébként is be kell gyűjtenie a KETISZK-nek. Ugyanakkor a hírlevél rendszeres összeállítása és kiküldése valamelyes költséget jelent. E költségek alapvetően a hírlevél kiküldésének gyakoriságától függenek. Amennyiben a hírek és események már eleve elektronikus formátumban vannak rögzítve, akkor az összeillesztésük egy egységes hírlevélbe relatíve kis erőforrásigénnyel jár. Maga a levelek kiküldése csupán 1-2 órányi munkát igényel. A végzeteknek szóló statikus honlap kialakítása jelentősebb kezdeti és folyamatos költségekkel járhat. E költségek attól függenek, hogy mennyire egyedi design-t és sokrétű tartalmat közöl a honlap.

Egy interaktív online felület annyival megy tovább a statikus honlapnál, hogy ez lehetőséget ad a felhasználóknak, tehát végzeteknek, hogy egymással érintkezzenek az online felületen keresztül. Továbbá, a felhasználók a saját igényeik szerint alakíthatják a felületen számukra megjelenő információkat. E felhasználói felület kialakítása lényegesen költségesebb, mint egy egyszerű statikus oldal létrehozása és fenntartása is jelentősebb költségekkel jár.

A negyedik lehetőség rendszeres események, találkozók szervezése. Ezek lehetőséget adnak a KETISZK-nek és a végzettjeinek, hogy egymással személyesen érintkezzenek, kapcsolataikat szorosabbra fűzzék. E találkozók ismétlődhetnek éves vagy féléves

rendszerességgel és magukban foglalhatnak a KETISZK-ről tartott előadásokat, egy-egy végzett eredményeinek bemutatását, elballagott osztályok találkozóit, és sok minden mást. A vonatkozó költségek a megszervezés gyakoriságától és az esemény jellegétől függenek (pl.: ingyenes étel és ital, vagy meghívott előadók fizetsége).

Szakértői vélemények megismerése

A szakértői vélemények megismerése azért fontos, mert sem a másodlagos adatforrások, sem a végzetek online megkérdezése nem képes elegendő információt szolgáltatni a várható munkaerő-piaci változásokról. A jövőbe tekintő elemzést nagyban tudja segíteni azok véleményének a strukturált feltérképezése, akik tapasztalatuknál és pozíciójuknál fogva sokat tudnak a lehetséges jövőbeni változásokról, esetleg a nagy nyilvánossággal való közlés előtt tudnak megszületendő döntésekről.

A szakértők véleményének megismerésére a legalkalmasabb megoldás a szakértői interjúk készítése személyesen a szakértőkkel. Ehhez javasolt félig strukturált interjúkat készíteni, azaz olyan interjúkat, ahol az interjúk kérdései előre meghatározottak, az interjúk azonos struktúrát követnek, ugyanakkor a válaszoló eltérhet ettől a saját tudásának és véleményének megfelelően. Kecskemét lokális munkaerő-piacáról és annak jövőbeli alakulásáról három típusú szakértő rendelkezhet kimondottan releváns információkkal:

1. Helyi nagyfoglalkoztató humán erőforrás menedzsere vagy egyéb vezető beosztású alkalmazottja,
2. Helyi munkaerő-piaci szervezetek vezetői (pl.: munkaügyi központ), és
3. Helyi önkormányzat vezető szakértői vagy döntéshozói (pl.: fejlesztéspolitikai szakértő, munkaerő-piaci szakértő).

A 3. mellékletben megtalálható az általunk javasolt, pontos kérdéseket tartalmazó három különböző interjúvázlat a szakértő típusának megfelelően.

Ezen interjúk elkészítése relatíve időigényes és költséges folyamat. Egy interjú hozzávetőleg 1-1,5 órát tesz ki, az erre való felkészülés (pl.: interjú időpontjának leszerzése) további 0,5-1 órát jelent, végül pedig az interjú rögzítése 2-3 órányi munkába kerül. Tehát egy interjú 3,5-5,5 órányi munkát tesz ki. A rögzített interjúk elemzése több napi munkával is járhat. Az interjúk számától függően változnak a teljes költségek értelemszerűen. Javaslatunk szerint 5-10 interjú elkészítése és elemzése kívánatos, tekintetbe véve a helyi munkaerő-piac és intézményi környezet sajátosságait. Tehát összesen 5-8 napi munkát jelent az interjúk elkészítése és elemzése.

Az adatbázis kialakítása és elemzése

Az adatbázis összeillesztése

Annak érdekében, hogy az adatok szinergikus hatása érvényesülni tudjon, össze kell illeszteni az egyes indikátorokat egy egységes adatbázisba. Ez fogja lehetővé tenni a lokális munkaerő-piac komplex megértését és a jövőbeli trendek megfelelőbb becslését.

Az adatokat két különböző adattáblába kell rendezni:

1. Általános, leíró adatok kistérségi szinten, és
2. Szakma szintű adatok kistérségi vagy megyei szinten.

E két adattáblát azért kell külön kezelni, mert különböző megfigyelési egységekre vonatkoznak, az első esetben kistérségekre általánosságban, a második esetben szakmákra.

Az általános, leíró kistérségi adatokat az 5. táblázat szerint érdemes rendezni. E táblázat a lokális munkaerő-piacot jelentő néhány kistérséget jeleníti meg a soraiban. A változók oszlopai az 1. táblázatban és 2. táblázatban szereplő változókat tartalmazzák évenként.

5. táblázat. Általános, leíró kistérségi adatok táblázata

	Változó 1	Változó 2	Stb.
Kistérség 1 Kistérség2 Stb.			

Ettől valamelyest eltérő szerkezetet kell, hogy kövessen a kistérségi vagy megyei szinten rendelkezésre álló szakma szintű adatok táblázata (6. táblázat). Ebben a táblázatban az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) által megnevezett több mint 400 szakma közül azoknak kell szerepelniük, melyekre a lokális munkaerő-piacon kereslet vagy kínálat létezik. A változók a 3. táblázatban és 4. táblázatban szereplő változókat jelentik évenkénti bontásban. Mivel nem áll rendelkezésre minden változó OKJ szerinti bontásban, hanem néhányuk csak FEOR szerint elérhető ezért szükséges egy olyan szakma szintű adattábla kialakítása is, amely a szakmák sorokban FEOR szerinti szakmákat tartalmaz. A két szakma szintű adattábla között a kapcsolatot az OKJ és FEOR szakmák közötti átváltó táblázat jelenti, amely minden egyes OKJ kódhoz hozzárendel egy vagy több FEOR kódot. Ez a táblázat elérhető az NSzFI honlapján vagy beszerezhető a GVI-től.

6. táblázat. Szakma szintű adatok táblázata

	Változó 1	Változó 2	Stb.
Szakma 1 Szakma 2 Stb.			

Az egyes OKJ szerinti szakmáknak alap szakképesítéseknek kell lennie, mert ezek jelentik a szakmakínálatra vonatkozó KETISZK döntés alapvető elemeit, és mert a legtöbb esetben nem

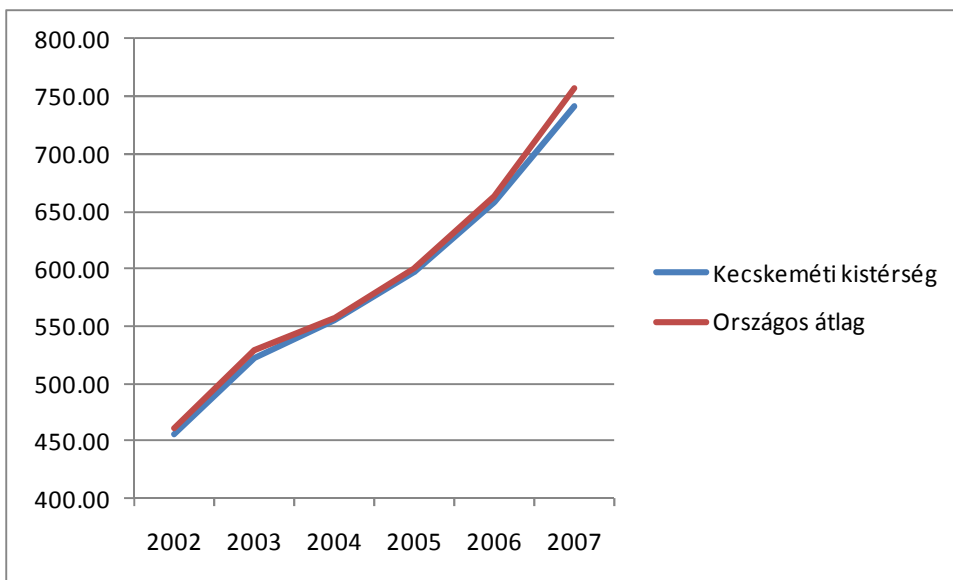
áll rendelkezésre a megfelelő adat szakképzés elágazás, rész-szakképesítés vagy ráépülés szintjén.

Az adatbázisok elemzése

Az elemzési lehetőségek bemutatásához két példát mutatunk be az alábbiakban: egy olyat, amely a legkönnyebben elérhető adatokon nyugszik, és egyszerű elemzést tesz lehetővé és egy olyat, amely a költségesebb adatokat is felhasználja és komplexebb elemzési eszközöket használ.

Az egyszerűbb elemzés felölelheti az egyes változók leíró stratégiai elemzését és több változó külön-külön vett értékeléseinek összevetését. Például kiválaszthatja az elemző a Kecskeméti kistérség állandó lakosainak jövedelmét leíró adatok idősorát (3. ábra).

3. ábra. Egy lakosra jutó jövedelem, 2002-2007, ezer Ft

forrás: www.eroforrasterkep.hu

Az 3. ábra jól mutatja, hogy Kecskemét lakosainak jövedelme dinamikusan növekszik az országos átlaggal lényegében azonos ütemben. Ez valószínűsíti, hogy a városban továbbra is jelentős lesz a szolgáltatások iránti várható fizetőképes kereslet.

Ezt össze lehet vetni a szolgáltatások szakmacsoportban a Kecskeméten oktatott vendéglátóipari és idegenforgalmi szakmák várható végzett létszámaival, melyet a hallgatói létszámból lehet következtetni (1. táblázat)

7. táblázat). Mi a KIR-STAT adatait vettük alapul azonban a KETISZ ezeknél pontosabb és frissebb adatokat is be tud szerezni a tagiskoláktól.

7. táblázat. A Kecskeméten vendéglátás-idegenforgalom szakmacsoportban oktatott hallgató száma, évfolyama és intézménye, 2009-2010-es tanév

intézmény	szakmacsoport	OKJ azonosító	kezdő évfolyam	tanulók száma
Kecskeméti Humán Középiskola, Szakiskola és Kollégium	Vendéglátás-idegenforgalom	33782201	13	24
Kecskeméti Humán Középiskola, Szakiskola és Kollégium	Vendéglátás-idegenforgalom	33782601	13	10
Kecskeméti Humán Középiskola, Szakiskola és Kollégium	Vendéglátás-idegenforgalom	33782602	13	30
Kecskeméti Humán Középiskola, Szakiskola és Kollégium	Vendéglátás-idegenforgalom	338110100000000	11	15
Kecskeméti Humán Középiskola, Szakiskola és Kollégium	Vendéglátás-idegenforgalom	338110210000000	11	28
Kecskeméti Humán Középiskola, Szakiskola és Kollégium	Vendéglátás-idegenforgalom	338110310000000	11	49
Kecskeméti Humán Középiskola, Szakiskola és Kollégium	Vendéglátás-idegenforgalom	55812010010s5501	13	22
Kecskeméti Humán Középiskola, Szakiskola és Kollégium	Vendéglátás-idegenforgalom	558120100105502	13	25

Forrás: KIR-STAT

Ezek mellé lehet még tenni például az Dél-Alföldi Régió RFKB döntéseit a vonatkozó szakmákra vagy specifikus konjunktúra előrejelzéseket a szolgáltatóipari szektorra. A végzettek online lekérdezése adatot szolgáltat arról, hogy az adott vendéglátó-ipari és idegenforgalmi szakmákban végzettek milyen sikerességgel tudtak elhelyezkedni a saját szakmájukban, de legalábbis a szakmacsoportjuknak megfelelő szakmákban. Ez azt is megmutatja, hogy munkához jutáson túl milyen bért kapnak, és hogy munkaerő-piaci sikerességüket milyen tényezők gátolták leginkább.

Ezen adatbázisok összevetése lehetővé teszi, hogy a KETISZK felmérje e szakmák iránti várható keresletet és a Kecskeméti Humán Középiskola, Szakiskola és Kollégium számára nyújtott támogatások mennyiségét. Továbbá, hogy a KETISZK milyen irányba fejlessze a szakmai képzést (pl.: diákok nyelvtudásának javítása) annak érdekében, hogy a diákok sikeresebbek legyenek a munkaerő-piacon a jövőben.

Egy komplexebb elemzés a fenti kérdéskört egy sokkal részletesebb megközelítésben tudja megvizsgálni és megbízhatóbb eredményeket tud szolgáltatni. A jövőbeni várható kereslet számos különböző technikával lehetséges vizsgálni, mint például vállalati adatfelvételek vagy szakértői interjúk. A vendéglátóipari és idegenforgalmi szakmacsoportba tartozó szakmák iránti megyei keresletet (

8. táblázat) a GVI-től lehetséges beszerezni, amely a szakmacsoportba tartozó szakmák iránti várható keresletet mutatja 2012-2013 és 2013-2014 között, tehát, amikor a most a KETISZK-en tanuló évfolyamok végezni fognak.

8. táblázat. Várható szakmankénti kereslet, Bács-Kiskun megye, 2013-2014

OKJ kód	Szakma megnevezés	Szakmacsoport	Várható kereslet
3381103	Szakács	Vendéglátás-idegenforgalom	11
3381102	Pincér	Vendéglátás-idegenforgalom	11
3381101	Cukrász	Vendéglátás-idegenforgalom	4
5581201	Vendéglátó és idegenforgalmi szakmenedzser	Vendéglátás-idegenforgalom	1

Forrás: GVI-Szakiskola_2010

Ezen túl munkaerő-piaci szakértőkel készített interjúk további fényt vethetnek a várható kereslet alakulására és annak szakmaszerkezetére. A szakértők például felvethetik, hogy Kecskemét városának idegenforgalmi stratégiája jelentős befektetéseket lát előre, mondjuk a szálloda szegmensben, ahol a kereslet növekedése is várható, tegyük fel, hogy egy költséges németországi marketing kampány következtében.

Ezáltal a várható kereslet mennyisége jóval pontosabban és megbízhatóbban becsülhető meg valamint a végzetek tudásával való elégedettség is megvizsgálható szakma vagy szakmacsoport szintjén (ezek az adatok a GVI-től szerezhetők be). Így a KETISZK tud dönteni arról, hogy pontosan milyen mértékben növelje vagy csökkentse az egyes szakmákba beiskolázott diáklétszámot, hogy melyik tanműhely fejlesztésébe érdemes befektetni, valamint, hogy melyik szakmákban érdemes új tanulószervezéses képzési helyeket aktívan keresni.

IV. A három alternatív információs bázis bemutatása

A alábbiakban három javaslat-csomagot fogalmazunk meg. Ezek önmagukban kerek egész adatbázisokat eredményeznek, amelyek lehetővé teszik az értelmes és hasznos elemzések elkészítését. A három javaslat-csomag egymásra épül, tehát a második magában foglalja az elsőt és a harmadik magába foglalja a másodikat. A különbséget az jelenti, hogy az egyes javaslat-csomagok alapján létrehozott információs bázis mennyire gazdag és hogy mekkora erőforrásokat igényel a kialakítása. A három alternatív információs bázist lépésenként is ki lehet alakítani, ahol az első, minimál verzió sikere után következik a második és harmadik verzió fokozatos megvalósítása annak fényében, hogy mennyi erőforrás áll rendelkezésre és mekkora az információs bázis támogatottsága.

A három alternatív információs bázis a fentieknek megfelelően a következő:

1. Minimál verzió
 - KETISZK saját adatainak összegezése,
 - ingyenes, online elérhető adatok,
 - rövid online kérdőív (a választást nem támogatják külön tevékenységek), és
 - végzett hírlevél kiküldése.
2. Minimál plusz verzió
 - KETISZK saját adatainak összegezése,
 - ingyenes, online elérhető adatok, plusz ingyenes, de nehezebben beszerezhető adatok,
 - rövid online kérdőív, emlékeztető email küldésével és kontaktadatok rendszeres frissítésével,
 - végzett hírlevél kiküldése, statikus végzett honlap kialakítása, és
 - évenkénti végzett találkozó szervezése.
3. Maximális verzió
 - a. KETISZK saját adatainak összegezése,
 - b. összes elérhető adat megszerzése (ingyenes és fizetős is),
 - c. hosszú online kérdőív, emlékeztető email küldése, kontaktadatok rendszeres frissítése és nem válaszolók telefonos felkeresése,
 - d. végzett hírlevél kiküldése és interaktív online felület kialakítása,
 - e. évenkénti végzett találkozók, programok szervezése, és
 - f. szakértői interjúk készítése.

A **minimál verzió** képviseli az információs bázis legolcsóbb megvalósítási alternatíváját. Ennek legfőbb költségét a rendszer felállítása jelenti, valamint az évenkénti adatfrissítés és rövid online kérdőív kiküldése és elemzése és a végzett hírlevél évenkénti körbeküldése. Nagy valószínűséggel egy hozzáértő alkalmazott éves munkáját közelíti meg a rendszer felállítási és működtetési költsége, ami magában foglalja az elemzési feladatokat is. Már ez a verzió is képes a KETISZK-nek és tagiskoláinak használható és értékes adatokat és elemzéseket szolgáltatni, jóllehet nem a lehető legnagyobb pontossággal és megbízhatósággal. Ennek a javaslat-csomagnak relatíve alacsonyak a kockázatai, mivel az adatok döntő része online elérhető. A legnagyobb kockázatot a végzeteknek az online kérdőívre való válaszolási hajlandósága jelenti, ami akár 30-40% alatt is lehet. További kockázatot jelent a tagiskolák információ megosztási hajlandósága, amit azzal lehet növelni, hogy a KETISZK demonstrálni tudja az adatok egységes nyilvántartásának előnyeit és az elemzések hasznosságát az iskolák számára.

A **minimál plusz verzió** egy köztes megoldást képvisel, amely mind költségeiben, mind hasznában az első és harmadik alternatíva között helyezkedik el. Költségeit tekintve lényegesen magasabbak a munkaerő költségei, mivel a nehezebben beszerezhető adatok jelentősebb utánjárást igényelnek (pl.: telefonon vagy személyesen megkeresni a Bács-Kiskun megyei Munkaügyi Központ illetékes beosztottját). További plusz költséggel jár az emlékeztető emailek kiküldése végzetek számára a válaszolási hajlandóság javítása érdekében, illetve a kontaktadatok rendszeres frissítése. A statikus honlap kialakítása egy relatíve alacsony kezdeti befektetést igényel, amit a hírlevélhez is szükséges információk rendszeres feltöltésének folyamatos költségei egészítenek ki. Az évenkénti végzett találkozó egy jelentősebb költség tényezőt képvisel, amit azzal lehet csökkenteni, ha szponzorokat talál a KETISZ vagy ha jelentősebb mértékben veszi igénybe az iskola tanárainak és diákjainak önkéntes munkáját. Az adatok beszerzését tekintve egy további kockázati tényező a nehezebben elérhető adatok beszerezhetősége. Ugyanakkor az emlékeztető emailek kiküldése az alacsony végzett válaszolási arány kockázatát csökkenti. További kockázatot jelent a végzett találkozó megszervezése, ami egyrésztől érdektelenséggel találkozhatja magát szemben, másrésztől a tagiskolák hasonló eseményeivel kerülhet versenyhelyzetbe.

A **maximális verzió** jelenti a legköltségesebb megoldást, de egyben ez járhat a legmagasabb haszonnal is. A legnagyobb haszna abban áll, hogy egy olyan információs bázist hoz létre, amely egyedülálló az országban és a lehető legpontosabb és legmegbízhatóbb információkat szolgáltatja a KETISZK céljainak eléréséhez és egyértelműen alátámasztja a központi szerepét. Költségeit tekintve, ez a verzió jelentős munkaidőbeli és pénzügyi erőforrásokat igényel a már létező adatbázisok beszerzéséhez és egységesítéséhez. Ugyanakkor az egyik legnagyobb költségelemet a hosszú online kérdőívre nem válaszoló végzetek telefonos felkeresése és lekérdezése jelenti. Továbbá, egy interaktív online felület kialakítása és fenntartása is jelentős költségekkel jár. Amennyiben a végzett találkozók programja gazdagabb és sokrétűbb, a költségeik is feltehetően növekednek, ugyanakkor az érdektelenség kockázata is jelentősen csökken. Végül, szakértői interjúk készítése jelentős költségekkel járhat és szakértelmet igényel.

Kockázatokat tekintve, ezt a javaslat-csomagot alacsony és magas kockázatok egyszerre jellemzik. Az online lekérdezés telefonos támogatása egyértelműen csökkenti az alacsony válaszolási arány kockázatát, valamint a saját és külső adatok begyűjtésére szánt jelentősebb erőforrások növelik a sikeres megvalósítás esélyét. Ugyanakkor az interaktív online felület és a végzett találkozók továbbra is magukban hordozzák annak a kockázatát, hogy nem tudnak megfelelő érdeklődést generálni.

Felhasznált irodalom

- CEDEFOP (European Centre for the Development of Vocational Training), (2010): Skills supply and demand in Europe. Medium-term forecast up to 2020. Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- Fazekas Mihály (2009): A szakképző iskolát végzettek iránti kereslet várható alakulása. A dokumentum a „Szakiskolai férőhelyek meghatározása – 2009, a regionális fejlesztési és képzési bizottságok (RFKB-k) részére” kutatási program keretében készült. MKIK GVI, Budapest.
- Fazekas Mihály (2010): A szakképző iskolát végzettek iránti kereslet várható alakulása. A dokumentum a „Szakiskolai férőhelyek meghatározása – 2010, a regionális fejlesztési és képzési bizottságok (RFKB-k) részére” kutatási program keretében készült. MKIK GVI, Budapest.
- Tóth István János és Fazekas Mihály, (2008): Szakiskolát végzettek iránti várható keresletet és kínálatot becsülő kutatás első lépése – áttekintés és a továbblépés lehetőségei. in Köpeczi Bócz Attila, (2008), A munkaerőpiaci szereplők az iskolarendszerű szakképzés beiskolázási szerkezetének kialakításában. MKIK, Budapest.

1. Melléklet: az adatfelvétel rövid kérdőíve

A válaszadás önkéntes!

1. Hány hónapot dolgozott a KETISZK-beli végzését követően?

- 1 – hónap
- 2 – Nem dolgoztam még, munkanélküli vagyok
- 3 – Nem dolgoztam még, jelenleg diák vagyok
- 4 – Nem dolgoztam még, inaktív vagyok (Gyes, Gyed, rokkantsági ellátás).

2. **HA MÁR DOLGOZOTT (1. kérdés)**

Hány munkahelyen dolgozott a KETISZK-beli végzését követően?

..... helyen

3. **HA MÁR DOLGOZOTT (1. kérdés)**

Legutóbbi munkahelyén a KETISZK-ben szerzett szakmájában dolgozott/dolgozik?

- 1 – Igen, a KETISZK-ben szerzett szakmában dolgozok
- 2 – Igen, a KETISZK-ben szerzett szakmám szakmacsoportjában dolgozok
- 3 – Nem, egy máshol tanult szakmában dolgozok
- 4 – Nem, olyan munkahelyen dolgozok, amelyhez nem rendelkezek szakmai végzettséggel.

4. **HA MÁR DOLGOZOTT (1. kérdés)**

Legutóbbi munkahelyén mekkora nettó bért kapott/kap?

..... ezer Forint.

5. **HA DIÁK (1. kérdés)**

Jelenleg milyen képzést végez?

- 1 – Felsőoktatásban bachelor szakon tanulok
- 2 – Felsőfokú OKJ-s képzést végzek
- 3 – Érettségit adó általános képzést végzek
- 4 – Érettségit adó szakma képzést végzek szakközépiskolában vagy technikumban
- 5 – Szakmai képzést végzek szakiskolában
- 6 – Egyéb tanulmányokat végzek, éspedig....

6. Köszönjük válaszait! Van kifogása az ellen, hogy egy év múlva ismét megkeressük Önt kérdőívünkkel?

- 1 – van, jövőre nem kíván válaszolni
- 2 – nincs —————> Kérem, adja meg elérhetőségeit, hogy jövőre ismét megkereshessük önt!

a. Címe
irányítószám település neve utca, tér stb. házszám

b. Telefonszáma:

c. E-mail címe:

2. Melléklet: az adatfelvétel hosszú kérdőíve

PÁLYAKEZDŐ SZAKMUNKÁSOK A MUNKAERŐPIACON

A válaszadás önkéntes!

7. Hol lakik Ön jelenleg?

- város
- utca, házszám
- irányítószám
- ország

8. Hol laknak a szülei jelenleg? (Ha szülei külön élnek, akkor annak a szülőnek a lakóhelye számít, akivel a legtovább élt együtt!)

9. Apjának (gondviselőjének) mi a legmagasabb iskolai végzettsége?

- 1 – 8 általánosnál kevesebb
- 2 – 8 általános
- 3 – szakmunkásképző
- 4 – szakközépiskola, technikum
- 5 – gimnázium
- 6 – főiskola vagy egyetem
- 9 – NEM TUDJA

10. Apjának (gondviselőjének) jelenleg van-e foglalkozása, és ha igen, milyen foglalkozása van?

dolgozik:

1 – önálló vagy vállalkozó, saját vállalkozásában alkalmazott

alkalmazottként dolgozik:

- 2 – vezető beosztásban
- 3 – beosztott értelmiségi
- 4 – irodai alkalmazott (nem fizikai munkát végez)
- 5 – szakmunkás
- 6 – segéd/betanított munkás

7 – alkalmi munkákat végez, nincs állandó munkahelye

nem dolgozik:

- 8 – munkanélküli
- 9 – más okból nem dolgozik (pl. nyugdíjas)
- 10 – egyéb:

11 – már nem él

99 – NEM TUDJA

11. Van-e valamilyen szakképesítése az apjának (gondviselőjének)?

- 1 – van
- 2 – nincs
- 9 – NEM TUDJA

↳ **8.a.** Milyen szakképesítése van? A szakma megnevezése:

99 – NEM TUDJA

12. Milyen tanulmányi átlaggal fejezte be Ön az általános iskolát?

..... ,

egész tized

9 – NEM TUDJA 9 – NEM TUDJA

13. Milyen képzési típusra jelentkezett az általános iskola befejezésekor első, második és harmadik helyen?

	Képzési típus KARIKÁZZA BE A MEGFELELŐ SZÁMOT!
1. helyen	1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnázium
2. helyen	1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnázium
3. helyen	1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnázium

14. Hányadik helyre vették fel?

1 – első helyre 2 – második helyre 3 – harmadik helyre

15. Sorolja fel, azokat a középiskolákat ahova az általános iskola befejezésétől kezdve a szakiskola elvégzéséig járt! Kezdjük a legelsővel!

MIUTÁN VÁLASZOLT: Járt másik középiskolába is, vagy tanult ugyanitt másik szakmát is?

Milyen típusú iskola volt ez?	Hány évfolyamot végzett el itt sikeresen?	Milyen szakmát tanult itt, illetve milyen szakirányra járt? ÍRJA BE!	Milyen végzettséget szerzett?	Melyik évben szerezte?
1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnázium	évfolyamot 0 – egyet sem	0 – nem tanult szakmát	1 – szakmunkás bizonyítványt 2 – érettségi bizonyítványt 3 – mindkettőt 4 – egyiket sem: abbahagyta a képzést	évben
1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnázium	évfolyamot 0 – egyet sem	0 – nem tanult szakmát	1 – szakmunkás bizonyítványt 2 – érettségi bizonyítványt 3 – mindkettőt 4 – egyiket sem: abbahagyta a képzést	évben
1 – szakiskola 2 – szakközépiskola, technikum 3 – gimnázium	évfolyamot 0 – egyet sem	0 – nem tanult szakmát	1 – szakmunkás bizonyítványt 2 – érettségi bizonyítványt 3 – mindkettőt 4 – egyiket sem: abbahagyta a képzést	évben

A továbbiakban A KETISZK-ben elvégzett képzéssel kapcsolatban kérdezem, amit XXXX évben fejezett be.

16. Próbálkozott-e a szakiskolából gimnáziumba vagy szakközépiskolába, illetve technikumba átkerülni?

1 – igen 2 – nem

17. Ön olyan szakmát tanult itt, amivel később is szívesen foglalkozna?

1 – igen 2 – nem

↳ **15.a.** Melyik az a szakma, amivel később szívesebben foglalkozna?

A szakma neve:

9 – NEM TUDJA

18. Ha újból szakmát és iskolát kellene választania, hogyan döntene?

- 1 – Ugyanezt a szakmát és iskolát választaná,
- 2 – ezt a szakmát, de más iskolát választana,
- 3 – más szakmát, de ezt az iskolát választaná,
- 4 – más szakmát és más iskolát választana, vagy
- 5 – nem tudja hogyan döntene?

19. HA VAN ÉRETTSÉGIJE (9. kérdés, KETISZK adatgyűjtés)

Érettségi után felvételizett-e egyetemre, főiskolára vagy technikumba? Ha igen, akkor melyik egyetemre, milyen szakra felvételizett?

- 1 – nem felvételizett
- 2 – igen → legördülő lista az egyetemekről és szakokról, amiből ki kell választania a megfelelőt (ha több helyre jelentkezett, újabb listából választhat)
- 3 – NEM TUDJA

20. HA FELVÉTELIZETT (13. kérdés)

Érettségi után felvételi je sikeres volt-e? Ha igen, akkor hova?

- 1 – nem, vették fel
- 2 – igen, felvették → legördülő lista az egyetemekről és szakokról, amiből ki kell választania a megfelelőt (ha több helyre jelentkezett, újabb listából választhat)
- 3 – NEM TUDJA

MINDENKITŐL!

21. Szeretne-e később még tovább tanulni?

1 – igen 2 – nem 9 – NEM TUDJA

- ↳ **18.a.** Hol szeretne tovább tanulni? TÖBB VÁLASZ LEHET!
- 1 – gimnáziumban
 - 2 – szakközépiskolában, technikumban
 - 3 – szakiskolában
 - 4 – főiskolán vagy egyetemen
 - 5 – egyéb helyen:
 - 6 – NEM TUDJA

22. A magyaron kívül van-e olyan nyelv, amin meg tudja magát értetni?

1 – van 2 – nincs

↳ 19.a. **Milyen nyelven tudja megértetni magát?**

TÖBB VÁLASZ LEHET!

- 1 – angol 5 – orosz
 2 – német 6 – olasz
 3 – francia 7 – egyéb nyelven, éspedig:
 4 – spanyol

23. Most a szakiskolai képzéssel kapcsolatban kérdezem (amit 2009-ben fejezett be). Milyen tényezők játszottak szerepet a szakmája kiválasztásában?

	igen	nem	NT	
a. tehetséget érzett ehhez a szakmához	1	2	9	X
b. iskolai eredménye ezt tette lehetővé	1	2	9	X
c. ezt ismerte eléggé	1	2	9	X
d. nem volt más lehetősége	1	2	9	X
e. szülei tanácsolták	1	2	9	X
f. tanárai tanácsolták	1	2	9	X
g. a pályaválasztási tanácsadó javasolta	1	2	9	X
h. hirdetésre jelentkezett	1	2	9	X
i. ez látszott biztos megélhetésnek	1	2	9	X
j. barátja, ismerőse példájától kapott kedvet	1	2	9	X
k. így nem volt probléma, hogy hol lakjon, amíg tanul	1	2	9	X
l. a választott iskolában nem volt más lehetősége	1	2	9	X
m. egyéb ok, éspedig:	1	2	9	X

24. A következő kijelentésekkel mennyire ért vagy nem ért egyet? Az 5-ös jelentse: teljes mértékben, az 1-es azt, hogy egyáltalán nem!

	teljes mértékben ← → egyáltalán nem					NT	
	5	4	3	2	1		
a) A szakiskola megfelelően felkészít az életre.	5	4	3	2	1	9	X
c) A szakiskola olyan tudást ad, ami hasznos a munkahelyén.	5	4	3	2	1	9	X
d) A szakiskola korszerűtlen, elavult szakmai tudást ad.	5	4	3	2	1	9	X
e) A képzőhelyen rendelkezésre állnak a képzéshez szükséges eszközök (gépek, anyagok).	5	4	3	2	1	9	X
f) A szakiskolai tanároktól sokat tanult.	5	4	3	2	1	9	X
g) A szakiskolai tanárok lelkiismeretesen tanítottak.	5	4	3	2	1	9	X
h) A szakiskolában tanult szakma önmagában nem elegendő, szükség van mellette egy második szakmára is.	5	4	3	2	1	9	X

25. Milyennek ítéli meg az elméleti és a gyakorlati oktatás egymáshoz viszonyított arányát:

- 1 – a szakiskolában túl sok volt az elméleti oktatás,
- 2 – túl sok volt a gyakorlati oktatás, vagy
- 3 – az elméleti és a gyakorlati oktatás aránya megfelelő?

9 – NEM TUDJA

26. Mennyi volt a gyakorlati képzés havi óraszám az utolsó tanévben?

..... óra/ hónap

180 ÓRÁNÁL NEM LEHET TÖBB!

999 – NEM TUDJA

27. A szakiskolai tanulmányai során hova járt gyakorlati képzésre az utolsó tanévben?

- 1 – Csak az iskolai tanműhelybe, → 26 - RA
- 2 – csak iskolán kívülre, vagy
- 3 – részben az iskolai tanműhelybe, részben az iskolán kívülre?

9 – NEM TUDJA

28. Melyik cégnél dolgozott a gyakorlati képzés során?

a. Az cég neve:

b. A cég települése:

Budapesten
kerület:

999 – NEM TUDJA

29. Szeretnénk megismerni a véleményét a gyakorlati képzőhellyel kapcsolatban. Ha járt külső helyszínrre az utolsó évben, akkor a külső helyszínrre vonatkozóan válaszoljon, ha nem járt, akkor az iskolaira! **Az 5-ös jelentse, hogy teljes mértékben egyetért a következő kijelentésekkel, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem ért egyet velük. Természetesen a közbülső osztályzatokat is használhatja!**

	teljes mértékben ← → egyáltalán nem					NEM TUDJA
	5	4	3	2	1	
a. A gyakorlati képzőhelyen nagyon sokat tanult a szakmáról.	5	4	3	2	1	9
b. A gyakorlati képzőhelyen remek szakemberek dolgoztak.	5	4	3	2	1	9
c. A gyakorlati képzőhelyen korszerű gépekkel és berendezésekkel dolgoztak.	5	4	3	2	1	9
d. A gyakorlati képzőhelyen megtanultakat ma is jól tudja használni.	5	4	3	2	1	9

30. Most a KETISZK-ben szerzett szakmáját értékelje. Iskolai osztályzatokkal mondja meg, hogy mennyire ért vagy nem ért egyet a következő kijelentésekkel. Az 5-ös jelentse azt, hogy teljes mértékben egyetért, az 1-es, hogy egyáltalán nem.

	teljes mértékben ←————→ egyáltalán nem					NEM TUDJA
	5	4	3	2	1	
b. A szakmája miatt az emberek lenéznek.	5	4	3	2	1	9
c. A szülei büszkék Önre, amiért ezt a szakmát választotta.	5	4	3	2	1	9
d. A szakmája miatt sosem kellett szégyenkeznie.	5	4	3	2	1	9
e. A szakmája miatt az emberek felnéznek Önre.	5	4	3	2	1	9
f. A szakmájával kiemelkedően jól lehet keresni.	5	4	3	2	1	9
g. Nem fizetik meg kellőképpen a szaktudását.	5	4	3	2	1	9
h. Más szakmákhoz viszonyítva alacsony a jövedelme.	5	4	3	2	1	9
i. A szakmájából nagyon nehezen lehet megélni.	5	4	3	2	1	9

MINDENKITŐL!

31. Ön jelenleg...

- 1 – alkalmazott,
 - 2 – vállalkozó,
 - 3 – alkalmi munkás,
 - 4 – munkanélküli, vagy
 - 5 – tanuló?
-
- 6 – egyéb (GYES, GYED, háztartásbeli stb.)
 - 9 – NEM TUDJA

32. HA ALKALMAZOTT (előző kérdés 1-es kód)

Milyen munkaszerződése van Önnek?

- 1 – Határozatlan idejű,
 - 2 – határozott idejű, vagy
 - 3 – megbízási szerződéssel foglalkoztatják?
-
- 9 – NEM TUDJA

30.-31. HA TANULÓ (28. kérdés 5-ös kód)

33. Hol tanul jelenleg?

- 1 – Gimnáziumban,
 - 2 – szakközépiskolában, technikumban,
 - 3 – szakiskolában, vagy
 - 4 – egyetemen?
-
- 5 – iskolarendszeren kívüli (OKJ-s) képzés
 - 6 – egyéb képzés, éspedig:
 - X –

34. Milyen szakmát fog szerezni?

ÍRJA LE!

-
- 0 – nem szerez szakmát
9 – NEM TUDJA

MINDENKITŐL!

35. Összesen hány munkahelye volt eddig? A gyakorlati képzés ideje alatt végzett munkát ne számítsa bele!

..... munkahelye

- 0 – még nem dolgozott → 49 - RE
9 – NEM TUDJA

36. És hány munkahelye volt a XXXX-es tanév vége óta?

..... munkahelye

- 0 – a XXXX-es tanév vége óta nem dolgozott
9 – NEM TUDJA

37. Kérem, válaszoljon meg néhány kérdést azokkal a munkahelyeivel kapcsolatban, amelyeken a XXXX-es tanév vége óta dolgozott!

	Járt ehhez a céghez gyakorlati képzésre?		Munkába állás ideje (év, hónap)	Abban a szakmában dolgozott, amit KETISZK-ben szerzett?	Mennyi (volt) a havi nettó bére? Ha órabéres havi 180 órával számoljon!	Hány óras (volt) a munkaidő?	Meddig dolgozott ezen a munkahelyen? DÁTUM
	igen	nem	DÁTUM				
a.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – nem, egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 3 – nem a szakmájában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 – NEM TUDJA
b.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – nem, egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 3 – nem a szakmájában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
c.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – nem, egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 3 – nem a szakmájában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
d.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – nem, egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 3 – nem a szakmájában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
e.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – nem, egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 3 – nem a szakmájában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA
f.	1	2	év hó 99 - NEM TUDJA	1 – igen, abban a szakmában dolgozott, amit tavaly szerzett 2 – nem, egy régebben szerzett szakmájában dolgozott 3 – nem a szakmájában dolgozott	Ft/hó	óra/nap	év hó 0 - most is itt dolgozik 99 - NEM TUDJA

38. Hogyan találta jelenlegi munkáját?

TÖBB VÁLASZ LEHET!

- 1 – családtagok, ismerősök segítségével
- 2 – tanulószerveződés alapján
- 3 – újsághirdetés útján
- 4 – internetes állásközvetítő útján
- 5 – munkaügyi központ/kirendeltség segítségével
- 6 – egyéb módon, éspedig:
- 9 – NEM TUDJA

39. Mielőtt elhelyezkedett a jelenlegi munkahelyén, mennyi ideig keresett állást?

- hónapig
- 88 – kevesebb mint 1 hónapig
 - 99 – NEM TUDJA

40. Szeretnénk megtudni, hogy mennyire elégedett a jelenlegi munkahelyével. Iskolai osztályzatokkal válaszoljon. Az 5-ös jelentse azt, hogy nagyon elégedett, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem elégedett vele. (Természetesen a közbülső osztályzatokat is használhatja.)

Tehát mennyire elégedett ...

	nagyon elégedett		↔			egyáltalán nem		NT
	5	4	3	2	1	9		
a. a jelenlegi munkakörével?	5	4	3	2	1	9	X	
b. a munkaidővel, műszakbeosztással: azzal, hogy mikor és hány órát kell dolgoznia?	5	4	3	2	1	9	X	
c. a munkavégzés körülményeivel, a berendezések, gépek stb. állapotával?	5	4	3	2	1	9	X	
d. a munkatársaival?	5	4	3	2	1	9	X	
e. a fizetésével?	5	4	3	2	1	9	X	
f. a továbblépési lehetőségekkel?	5	4	3	2	1	9	X	

41. Munkavégzésében mennyire veszi hasznát annak, amit a szakiskolában tanult?

- 1 – Egyáltalán nem,
- 2 – csak a kisebb részének,
- 3 – kb. a felének,
- 4 – a nagyobb részének hasznát veszi, vagy
- 5 – szinte mindennek hasznát veszi, amit a szakiskolában tanult?
- 9 – NEM TUDJA

42. Mi az, amit itt a munkahelyén kellett megtanulnia ahhoz, hogy jól elláthassa a feladatát? Ötös osztályzatot adjon, ha a munkakör betöltéséhez szükséges tudást teljesen a munkahelyen kellett megtanulnia, és 1-est, ha egyáltalán nem kellett szükséges tudást a munkahelyen megtanulnia, mert azt már elsajátította a KETISZK-ben a következő részterületeken:

	<i>Legutóbbi munkahelyen</i>				
	betöltött szakma				
	osztályzat 5 4 3 2 1		nincs rá szükség		NT
a. szakmai elméleti alapok			0	9	X
b. szakmai gyakorlati jártasság			0	9	X
c. felhasználói szintű számítógépes ismeretek/gyakorlat			0	9	X
d. professzionális számítógépes ismeretek/gyakorlat			0	9	X
e. korszerű műszaki ismeretek			0	9	X
f. gazdasági ismeretek			0	9	X
g. olvasási készség			0	9	X
h. számoláskészség			0	9	X
i. anyanyelvi beszéd-készség			0	9	X
j. anyanyelvi íráskészség			0	9	X
k. idegennyelv-tudás			0	9	X
l. munkakultúra			0	9	X
m. munkafegyelem			0	9	X
n. önálló munkavégzés képessége			0	9	X
o. együttműködési készség			0	9	X
p. problémamegoldó képességek			0	9	X
q. ügyféllel való bánásmód			0	9	X
r. vezetési, szervezési képességek			0	9	X
s. irodai adminisztrációs képességek			0	9	X
t. technikai, feladat-specifikus képességek			0	9	X

43. Ön ugyanazon a településen dolgozik, ahol lakik is?

1 – igen → 2 – nem

44. Általában mennyi ideig tart amíg a lakóhelyéről a munkahelyére ér?

A bejárás órát és percet vesz igénybe

9 – NEM TUDJA 99 – NEM TUDJA

45. Kb. hány kilométerre lakik a munkahelyétől?

..... kilométerre

999 – NEM TUDJA

46. Hogyan jár be a munkahelyére?

01 – saját autóval

06 – kerékpárral

02 – családtagja, munkatársa viszi be autóval

07 – motorral

03 – helyi tömegközlekedési eszközzel

08 – gyalog

04 – távolsági busszal

09 – egyéb eszközzel

05 – vonattal

47. Tervezi-e, hogy a következő fél évben munkahelyet vált?

1 – igen 2 – nem → ← 9 – NEM TUDJA

48. Miért szeretne munkahelyet váltani?

9 – NEM TUDJA

49. Elhelyezkedne-e a mostani bérénel valamivel alacsonyabb összegért is?

1 – Igen,

2 – nem, legalább ugyanennyit szeretne kapni,

3 – a jelenleginél többet szeretne kapni. → **46.a.** Hány ezer forinttal szeretne többet kézhez kapni?

9 – NEM TUDJA

.....ezer Ft-tal

99 – NEM TUDJA X – NEM

VÁLASZOL

50. Milyen állást keres?...

1 – olyat, ahol abban a szakmában dolgozhat, amit KETISZK-ben szerzett, vagy

2 – olyat, ahol másik szakmában kell dolgoznia?

9 – NEM TUDJA

51. HA MÁS SZAKMÁBAN DOLGOZNA (előző kérdés 2-es kód)

Milyen szakmára gondol?
(legördülő lista)

9 – NEM TUDJA —————> **48.a.** Mégis: inkább fizikai vagy inkább nem fizikai munkát szeretne végezni?

- 1 – inkább fizikai
2 – inkább nem fizikai
3 – mindegy
9 – NEM TUDJA

MINDENKITŐL!

52. Milyen feltételekkel lenne hajlandó egy távoli, magyarországi városba költözni akkor, ha ott jobb álláslehetőséghez jutna, mint lakóhelye környékén?

- 0 – nem költözne semmilyen feltétellel
1 – ha a munkaadó biztosítana szállást
3 – ha rokonoknál, ismerősöknél tudna lakni
4 – ha magasabb lenne a fizetése —————> **49.a.** Hány ezer forinttal szeretne többet kézhez kapni?
5 – egyéb válasz
9 – NEM TUDJA

.....ezer Ft-tal
99 – NEM TUDJA X – NEM

VÁLASZOL

53. A saját pályája, karrierje szempontjából nagyon szükségesnek tartja, inkább szükségesnek, inkább szükségtelennek, vagy teljesen szükségtelennek tartja azt, ...

	nagyon szükséges	inkább szükséges	inkább szükségtelen	teljesen szükségtelen	NEM TUDJA
a. hogy szakmai továbbképzéseken vegyen részt?	4	3	2	1	9
b. hogy jobban beszéljen idegen nyelveken?	4	3	2	1	9
c. hogy jobban értsen a számítógéphez?	4	3	2	1	9
d. HA NINCS ÉRETTSÉGIJE: hogy leérettségizzen?	4	3	2	1	9
e. hogy felsőoktatási intézményben tanuljon?	4	3	2	1	9

54. Ha szeretne valamilyen továbbképzésben részt venni (47. kérdés)

Elkezelhetőnek tarja-e KETISZK képzésen részt venni?

1-Igen → legördülő lista KETISZK képzésekről, ahonnan kiválaszthatja

2-Nem

3-NEM TUDJA

3. Melléklet: A szakértői interjúk vázlatai

Interjú vezérfonál munkaerő-piaci szervezetek szakértőinek körében végzendő interjúk lefolytatásához

1. Információk a szakértőről

- Mi a beosztása, iskolai végzettsége és munkakörében milyen feladatokat lát el?
- Milyen régóta dolgozik itt?
- Milyen régóta él itt a megyében?
- Milyen, a szakképzett munkanélküliek elhelyezkedését segítő programban vett részt, illetve van rálátása?
- Hogyan került kapcsolatba a szakképzett pályakezdőkkel és honnan szerez tapasztalatokat a pályakezdő szakképzettek munkaerő-piaci helyzetéről?

2. Trendek a keresleti és a kínálati oldalon

- Tapasztalatai szerint melyek voltak az elmúlt 2-3 évben azok a főbb változások vagy folyamatok, amelyek leginkább érintették a szakképzett pályakezdők iránti keresletet az egyes foglalkozási területeken? Milyen főbb trendeket, mozgatórugókat, folyamatokat emelne ki?
- Ön szerint melyek azok a foglalkozási területek, amelyeken az elmúlt két-három évben szembetűnő túlkínálat alakult ki? Miért? Véleménye szerint ez a jelenség mivel magyarázható, és mivel orvosolható?
- Véleménye szerint melyek azok a foglalkozási területek, amelyeken az elmúlt két-három évben szembetűnő túlkereset alakult ki? A vállalkozások számára milyen állások betöltéséhez vált nehezebbé a megfelelő szakképzett pályakezdők megtalálása? Miért?
- Mely végzettségek, szakmák a legkeresettebbek, és melyek a legkevésbé keresettek? Miért? Ön szerint mi áll egy-egy szakma népszerűsége mögött? Valódi anyagi és egyéb előnyök mozgatják ezt, vagy csak a korábbi presztízs továbbélése? Ha valódi anyagi és egyéb előnyök, akkor miben állnak ezek?
- Az utóbbi évek tendenciái tükrében milyen változások várhatóak a szakképzettek iránti keresletben az elkövetkező 3-4 évben? Milyen végzettség iránt várható a kereslet csökkenése ill. növekedése? Miért?

3. Ügyfélkör és programok

- Milyen szolgáltatásokat tudnak nyújtani a pályakezdőknek? Milyen programjaik vannak a pályakezdők számára? Mesélne róluk? Zömében milyen szolgáltatásokat vesznek igénybe a pályakezdő ügyfeleik? Mennyire népszerűek a képzések? Zömében hova tudják elhelyezni a pályakezdőket: verseny vagy piaci szféra? Végeznek utókövetést? Mik a tapasztalatok?
- Hol, milyen területen tapasztalható a lokális munkaerőpiacon a szakképzett pályakezdőket sújtó munkanélküliség? Mi az oka? Számokat tudna mondani?

- Ön szerint mennyiben tekinthetők hasznosnak ezek a programok? Mennyire hatékonyak ezek a programok, mennyiben vannak összhangban a munkaerőpiac elvárásaival?
- Hogyan tudná jellemezni azokat a szakképzett pályakezdeket, akik Önökkel kapcsolatba kerülnek? Beszélhetünk arról, hogy egy speciális csoportról lenne szó? Ha igen, akkor miben tekinthető speciálisnak?
- Milyen elvárásokkal, várankozásokkal fordulnak Önökhöz a fiatal pályakezdeők? Mennyiben vannak tisztában az Önök szolgáltatásaival? Mennyiben és miben tudnak segíteni fiatal ügyfeleiknek?
- A pályakezdeőknek mi számít vonzónak egy munkahelyben? Milyen körülményeket tartanak ideálisnak, milyen feltételeket favorizálnak? Rugalmas munkaidő? Magánélet és szakmai élet egyensúlya? Külföldi karrierlehetőség? (Stb.)

4. Elvárások, ismeretek és készségek

- Változtak-e az egyes foglalkozási területeken a cégek elvárásai a szakképzett pályakezdeők készségeivel, ismereteivel kapcsolatosan az elmúlt két-három évben? Hogyan? Hogy látja, változott a továbbtanulás, a továbbképzés értéke az elmúlt két-három évben?
- Hogyan jellemezné az egyes szakterületeken azt az ideális jelöltet, aki egészen biztosan gyorsan elhelyezkedne? Milyen kompetenciákkal, képzettséggel, jellemzőkkel, készségekkel kell rendelkeznie? Mennyire felelnek meg általában a pályakezdeők a fent említett elvárásoknak? Mi az amiben teljesítik az elvárásokat az Ön által ismert foglalkozási területeken?
- Melyek Ön szerint az egyes foglalkozási területeken a jelenlegi szakképzett pályakezdeők legfőbb erősségei, amik segítik elhelyezkedésüket?
- Miket tart az egyes foglalkozási területeken a szakképzett pályakezdeők legfőbb gyengeségeinek, hiányosságainak? Hogyan lehetne ezen javítani? Mi a leggyakoribb oka annak, ha egy pályakezdeő nem válik be egy cégnél, és a próbaidő után nem alkalmazzák tovább?

6. Közszféra

- Ön szerint elsősorban milyen szakmákban keresnek az állami szférában munkát? Ön szerint általában kik preferálják az állami szférát? Van-e Ön szerint különbség az állami szféra és a versenyszféra rekrutációs mechanizmusaiban? Ha igen, mi?
- Van különbség az állami és versenyszféra között a szakképzettek felé támasztott elvárásokban? Ha igen: mik azok, és mi lehet ennek az oka?
- Van még valami, amit Ön a témával kapcsolatban fontosnak tart, de a kérdezés során nem hangzott el? Kérem, mondja el!

Köszönjük, hogy válaszolt kérdéseinkre!

Interjú vezérfonál nagy foglalkoztatók HR munkatársai, vezetői körében végzendő interjúk lefolytatásához

1. Információk a cégről

- Mióta és milyen területen működik a cég?
- Hány alkalmazottat foglalkoztat a cég jelenleg?
- Mennyi volt ez a szám 2008-ban?
- Hány alkalmazottjuk volt 2007-ben?

2. Információk a HR munkatárstól illetve a cégvezetőtől

- Hány éve dolgozik a cégnél?
- Hány éve dolgozik jelenlegi beosztásában?
- HA A CÉGVEZETŐ VÁLASZOL: Amióta Ön vezeti a céget milyen változtatásokat vezetett be és milyen változtatásokat tervez?
- Utóbbi években volt leépítés a különböző területeken? Ha igen, milyen szintű?
- Utóbbi 2-3 évben vettek fel új alkalmazottakat?
- Foglalkoztatnak pályakezdő fiatalokat? Ha nem: tervezik a jövőben?
- Új alkalmazott felvétele esetén milyen szempontok alapján válogatnak a jelentkezők közül (szakmai tapasztalat, végzettség, rátermettség, életkor stb.)?
- Ki dönt a jelentkezők felvételéről?
- Egyes területek megszűnése esetén átképzik az érintett alkalmazottakat vagy elbocsátják őket?
- Vannak esetleg továbbképzési, nyelvtanulási lehetőségek Önöknél a dolgozók számára?

3. Trendek a keresleti és a kínálati oldalon

- Tapasztalatai szerint melyek voltak az elmúlt 2-3 évben azok a főbb változások vagy folyamatok, amelyek leginkább érintették a szakképzett pályakezdők iránti keresletet az egyes foglalkozási területeken? Milyen főbb trendeket, mozgatórugókat, folyamatokat emelne ki?
- Ön szerint melyek azok a foglalkozási területek, amelyeken az elmúlt két-három évben szembetűnő túlkínálat alakult ki? Miért? Véleménye szerint ez a jelenség mivel magyarázható, és mivel orvosolható?
- Véleménye szerint melyek azok a foglalkozási területek, amelyeken az elmúlt két-három évben szembetűnő túlkereset alakult ki? A vállalkozások számára milyen állások betöltéséhez vált nehezebbé a megfelelő szakképzett pályakezdők megtalálása? Miért?
- Mely végzettségek, szakmák a legkeresettebbek, és melyek a legkevésbé keresettek? Miért? Ön szerint mi áll egy-egy szakma népszerűsége mögött? Valódi anyagi és egyéb előnyök mozgatják ezt, vagy csak a korábbi presztízs továbbélése? Ha valódi anyagi és egyéb előnyök, akkor miben állnak ezek?
- Az utóbbi évek tendenciái tükrében milyen változások várhatóak a szakképzettek iránti keresletben az elkövetkező 3-4 évben? Milyen végzettség iránt várható a kereslet csökkenése ill. növekedése? Miért?
- A vállalat jelenlegi tervei alapján milyen jelentősebb beruházást fognak megvalósítani az elkövetkező 4-5 évben ezen a telephelyen? Milyen szakmákat fog érinteni? Hány szakmunkás felvétele várható?

-
- Terveznek beruházást más telephelyen vagy új telephely megnyitását? Ha igen, akkor ez milyen szakmákat fog érinteni? Hány szakmunkás felvétele várható?

4. Elvárások, ismeretek és készségek

- Változtak-e az egyes foglalkozási területeken a cég elvárásai a szakképzett pályakezdők készségeivel, ismereteivel kapcsolatban az elmúlt két-három évben? Hogyan? Hogy látja, változott a továbbtanulás, a továbbképzés értéke az elmúlt két-három évben?
- Hogyan jellemezné az egyes szakterületeken azt az ideális jelöltet, aki egészen biztosan gyorsan elhelyezkedne? Milyen kompetenciákkal, képzettséggel, jellemzőkkel, készségekkel kell rendelkeznie? Mennyire felelnek meg általában a pályakezdők a fent említett elvárásoknak? Mi az, amiben teljesítik az elvárásokat az Ön által ismert foglalkozási területeken?
- Melyek Ön szerint az egyes foglalkozási területeken a jelenlegi szakképzett pályakezdők legfőbb erősségei, amik segítik elhelyezkedésüket?
- Miket tart az egyes foglalkozási területeken a szakképzett pályakezdők legfőbb gyengeségeinek, hiányosságainak? Hogyan lehetne ezen javítani? Mi a leggyakoribb oka annak, ha egy pályakezdő nem válik be egy cégnél, és a próbaidő után nem alkalmazták tovább?

Van még valami, amit Ön a témával kapcsolatban fontosnak tart, de a kérdéses során nem hangzott el? Kérem, mondja el!

Köszönjük, hogy válaszolt kérdéseinkre!

Interjú vezérfonál önkormányzati szakértők körében végzendő interjúk lefolytatásához

1. Információk a válaszolóról

- Mi a beosztása, és munkakörében milyen feladatokat lát el?
- Mióta tölti be ezt a pozíciót?

2. Várható beruházási tervek

- Az elkövetkező 2-3 évben terveznek bármilyen beruházást?
- Ha igen, ehhez tervezik új munkaerő alkalmazását, vagy az eddigi létszámmal dolgoznak?
- Bővítés esetén hány új alkalmazottat terveznek felvenni?
- Ezeket mi alapján választják ki (szakmai tapasztalat, végzettség, kor stb.)?
- Rövidebb távú projektek esetében, annak lejárta után tovább alkalmazzák a dolgozókat más területen vagy elbocsátják őket?

3. Pályázatok

- Pályáztak mostanában vagy tervezik, hogy megpályáznak bármilyen támogatást bővítés, fejlesztés céljával? Ha igen, ehhez munkaerő-bővítést is terveznek? Foglalkoztatnának pályakezdők fiatalokat is? Amennyiben rövidebb távú a fejlesztéssel járó munka, annak lejárta után foglalkoztatják más területen az alkalmazottakat vagy elbocsátják őket?

4. Távlati tervek

- Mik a távolabbi kilátások a bővítés, fejlesztések terén? 5-10 év távlatában milyen változtatásokat terveznek?

5. Ipar-, gazdasági fejlesztés

Távlati tervek között szerepel bármilyen gazdasági vagy iparfejlesztés? Ha igen, milyen területen? Ehhez munkaerő-bővítést is terveznek?

6. Trendek a keresleti és a kínálati oldalon

- Tapasztalatai szerint melyek voltak az elmúlt 2-3 évben azok a főbb változások vagy folyamatok, amelyek leginkább érintették a szakképzett pályakezdők iránti keresletet az egyes foglalkozási területeken? Milyen főbb trendeket, mozgatórugókat, folyamatokat emelne ki?
- Ön szerint melyek azok a foglalkozási területek, amelyeken az elmúlt két-három évben szembetűnő túlkínálat alakult ki? Miért? Véleménye szerint ez a jelenség mivel magyarázható, és mivel orvosolható?

- Véleménye szerint melyek azok a foglalkozási területek, amelyeken az elmúlt két-három évben szembetűnő túlkereset alakult ki? Milyen állások betöltéséhez vált nehezebbé a megfelelő szakképzett pályakezdők megtalálása? Miért?
- Mely végzettségek, szakmák a legkeresettebbek, és melyek a legkevésbé keresettek? Miért? Ön szerint mi áll egy-egy szakma népszerűsége mögött? Valódi anyagi és egyéb előnyök mozgatják ezt, vagy csak a korábbi presztízs továbbélése? Ha valódi anyagi és egyéb előnyök, akkor miben állnak ezek?
- Az utóbbi évek tendenciái tükrében milyen változások várhatóak a szakképzettek iránti keresletben az elkövetkező 3-4 évben? Milyen végzettség iránt várható a kereslet csökkenése, ill. növekedése? Miért?

7. Elvárások, ismeretek és készségek

- Változtak-e az egyes foglalkozási területeken az Önök elvárásai a szakképzett pályakezdők készségeivel, ismereteivel kapcsolatosan az elmúlt két-három évben? Hogyan? Hogy látja, változott a továbbtanulás, a továbbképzés értéke az elmúlt két-három évben?
- Hogyan jellemezné az egyes szakterületeken azt az ideális jelöltet, aki egészen biztosan gyorsan elhelyezkedne? Milyen kompetenciákkal, képzettséggel, jellemzőkkel, készségekkel kell rendelkeznie? Mennyire felelnek meg általában a pályakezdők a fent említett elvárásoknak? Mi az, amiben teljesítik az elvárásokat az Ön által ismert foglalkozási területeken?
- Melyek Ön szerint az egyes foglalkozási területeken a jelenlegi szakképzett pályakezdők legfőbb erősségei, amik segítik elhelyezkedésüket?
- Miket tart az egyes foglalkozási területeken a szakképzett pályakezdők legfőbb gyengeségeinek, hiányosságainak? Hogyan lehetne ezen javítani? Mi a leggyakoribb oka annak, ha egy pályakezdő nem válik be egy cégnél, és a próbaidő után nem alkalmazták tovább?

Van még valami, amit Ön a témával kapcsolatban fontosnak tart, de a kérdezés során nem hangzott el? Kérem, mondja el!

Köszönjük, hogy válaszolt kérdéseinkre!

4. Melléklet: A kecskeméti lokális munkaerő piachoz tartozó települések listája

Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központ definíciójába tartozó települések

Kecskemét munkaerő-piaci körzet települései

ÁGASEGYHÁZA
BALLÓSZÖG
FELSŐLAJOS
FÜLÖPHÁZA
HELVÉCIA
Izsák
JAKABSZÁLLÁS
KECSKEMÉT
KEREKEGYHÁZA
KUNBARACS
LADÁNYBENE
LAJOSMIZSE
NYÁRLŐRINC
ORGOVÁNY
VÁROSFÖLD

Kecskemét statisztikai kistérség települései

ÁGASEGYHÁZA
BALLÓSZÖG
FELSŐLAJOS
FÜLÖPHÁZA
HELVÉCIA
JAKABSZÁLLÁS
KECSKEMÉT
KEREKEGYHÁZA
KUNBARACS
LADÁNYBENE
LAJOSMIZSE
LAKITELEK
NYÁRLŐRINC
ORGOVÁNY
SZENTKIRÁLY
TISZAKÉCSKE
TISZAUG
VÁROSFÖLD

Vonat menetrendek (elvira.hu) felhasználásával kialakított lista

Település	Utazási idő	megjegyzés	Átszállás
Ferihegy	58p		
Szolnok	47-55p		1 átsz.
Abony	37-45p		1 átsz.
Cegléd	22p		
Nagykőrös	10p		
Lakitelek	44p		
Árpádszállás	41p		
Szikra	38p		
Világoshegy	33p		
Nyárjas	31p		
Nyárlőrinc also	26p		
Nyárlőrinc	22p		
Nyárlőrinci szőlők	19p		
Kisfái	15p		
Alsóúrrét	11p		
Csongrád	56p		1 átsz.
Csongrád Alsó	53p		1 átsz.
Kónyaszék	46p		1 átsz.
Kettőshalom	41p		1 átsz.
Gátér	35p		1 átsz.

Csongrádi úti tanyák	30p		1 átsz.
Városi Park	24p		1 átsz.
Kinkunfélegyháza	16p		1 átsz.
Kunszállás	13p		1 átsz.
Városhőd	9p		1 átsz.
Szeged	59-61p		1 átsz.
Szatymaz	45p	Szegedi gyors megáll	1 átsz.
Kistelek	35p	Szegedi gyors megáll	1 átsz.
Kisteleki szőlők	51p		1 átsz.
Csengele	46p		1 átsz.
Petőfiszállási tanyák	40p		1 átsz.
Petőfiszállás	36p		1 átsz.
Selymes	31p		1 átsz.
Kiskunhalas	64p		
Harkakötöny	55p		
Tajó	51p		
Kiskunmajsa	45p		
Jászszentlászló	36p		
Galambos	29p		

Busz menetrendek (menetrendek.hu) felhasználásával kialakított lista

Település	Utazási idő	megjegyzés	Átszállás
Cegléd	60p		
Nyársapát	60p		
Nagykőrös	42p		
Dabas	60p		
Hernád, hernádi elágazás	51p		
Örkény	45p		
Táborfalva	39p		
Felsőlajos	35p		
Lajosmizse	28p		
Fülöpszállás	60p		
Izsák	45p		
Ágasegyháza	30p		
Kunszentmárton	55-70p		
Cserkeszőlő	57-69		
Tiszakürt	47p		
Tiszazug	39p		
Lakitelek	31p		
Soltvadkert	60p		
Bócsa	38-51p		
Jakabszállás	32-26p		
Pusztaszer	59p		
Pálmonostora	49-53p		
Petőfiszállás	43p		
Kiskunfélegyháza	33p		
Jászszentlászló	57-63p	Kiskunmajsai útvonalon	
Csongrád	59-65p		
Gátér	48p		
Környékbeli falvak (térkép alapján)			
Kerekegyháza	21-30p		
Kunadacs	58p		
Ballószög	32p		
Kadafalva	25p		

Izsák	45p	
Ágasegyháza	33p	
Fülöpszállás	50p	
Helvécia	26p	
Matkó	19p	
Páhi	57p	
Orgovány	45p	
Fülöpjakab	35-45p	
Bugac	50-57p	
Bugacpusztaháza	45p	
Kunszállás	31p	
Városföld	16p	
Tiszaalpár	55p	
Lakitelek	40p	
Nyárlőrinc	22p	
Tiszaécske	50-60p	
Szentkirály	30p	
Tiszaúrt	55p	
Tiszazug	44p	
Kocsér	35p	1átsz
Törtel	45p	1átsz
Nyársapát	32p	1átsz
Csemő	46-51p	1átsz
Örkény	60p	
Hernád	50p	
Táborfalva	40p	
Lajosmizse	20p	
Ladánybene	35-45p	
Kunbaracs	50p	
Kerekegyháza	32p	
Szabadszállás	50-60p	
Fülöpszállás	37-55p	
Fülöpháza	32p	